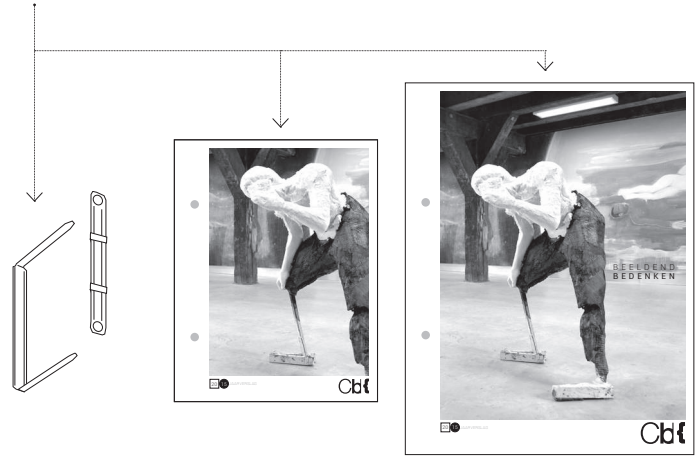
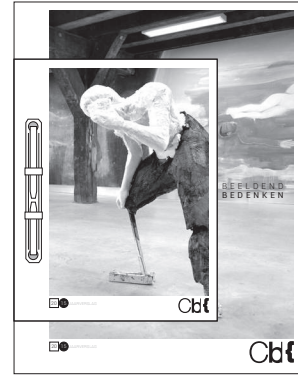

BEELDEND BEDENKEN

001

2015 begint al goed met **Zeeuws Goed Stik Goed** (ZGST) waar een veelheid aan creatieve ontwerpen worden samengebracht. Het Zeeuwse Lichtje, de kaars in een oester, heeft inmiddels een vaste plaats in menig winkel gekregen. En wellicht zal het grafisch ontwerp dat gemaakt is voor deze tentoonstelling opnieuw worden gebruikt in een andere context.

005

ZGST wordt gevolgd door de tiende **Zeeuwse Lichting**, de tentoonstelling van afgestudeerden aan een Nederlandse academie en die hun roots in Zeeland hebben liggen. Deze druk bezochte tentoonstelling vormt de opmaat voor de tentoonstelling **Van Zeeuwse Bodem**, 10 jaar Zeeuwse Lichting, waarmee 2015 is afgesloten. Bij deze tentoonstelling van 10 kunstenaars, vormgevers en architecten die hun sporen ruim verdiend hebben, is een speciale editie van het **Zeeuwse Tijdschrift** verschenen. Deze samenwerking is niet alleen door CBK Zeeland als positief ervaren. Ook de kunstenaars zijn zeer te spreken over de wijze waarop zij voor het tijdschrift werden geïnterviewd en hun werk werd beschreven.

032

003

Met de komende krimp op het eiland Schouwen Duiveland geeft het project Krot of Kans Schouwen Duiveland, in Zonnemaire en Zierikzee, een aanzet tot bewustwording en samenwerking.

003

Op Schouwen Duiveland kijken en zoeken tijdelijke bewoners: architecten, fotografen, ontwerpers, ondernemers, samen met gemeente, wooncorporatie en buurtbewoners naar de kaders van de leegstandsproblematiek en de mogelijkheden die er nu zijn en de mogelijkheden die we zouden willen. Het Krot of Kans huis in Zonnemaire en de **projectruimte Mol 9** in Zierikzee doen dienst als uitvalsbasis voor vele ontdekkingstochten en als basis voor vele ontmoetingen en uitwisseling van ideeën. De energie die daarmee vrijkomt, heeft het nodige los gemaakt, in gang gezet en geleid tot constructieve oplossingen. Zoals de voorzitter van de dorpsraad

van Zonnemaire het tijdens de **afronde**de **bijeenkomst** eind 2015 verwoordt: “Het is een vonk waar inmiddels een vuur uit is ontstaan”

Het project verloopt als een wandeling over een ongeplaveid pad, sommige kuilen weten we te omzeilen, anderen maken dat we struikelen en weer op moeten staan. Het Zeeuwse 'Luctor et Emergo' doet zich voelen. Het is geen trucje dat we even uit de kast kunnen trekken, de oplossingen liggen nergens voor het oprapen. En dat maakt een ieder steeds bewuster. We komen hier uit als we er samen aan werken. En hoe eenvoudig dit inzicht ook is, des te lastiger soms om er handen en voeten aan te geven.

In de **Inspiratiebox 2013-2015 Krot of Kans Schouwen Duiveland** zijn de verworven kennis, het onderzoek en de creativiteit samengebracht. Het laat zien dat Schouwen Duiveland een eiland is met vele kansen en mogelijkheden. Alles is mogelijk en met name als we meer doen 'met elkaar en voor elkaar'.

Stichting Centree geeft CBK Zeeland de opdracht voor een tentoonstelling op grote hoogte, namelijk in de Dikke Toren van Zierikzee. De ruimtes in dit markante gebouw, dat als landmark mijlenver te zien is, waren jarenlang afgesloten. Om de tocht naar boven een beleving te laten zijn, hebben wij dit eerste jaar **Karin van Dam** gevraagd specifiek voor deze locatie een kunstwerk te maken. Dit heeft wellicht er toe bijgedragen dat het bezoekersaantal in 2015 tot een nieuw record van 70.000 is gestegen.

Een andere samenwerking waar we met tevredenheid op terugkijken is met de Kinderkunstweek, het Technocentrum (nu het Huis van Techniek) en boer Maarten Janse van de Heerlijkheid en KMWP. In een week tijd hebben we op 4 ochtenden meer dan 500 leerlingen van basisscholen uit heel Zeeland een rondleiding kunnen geven langs het landartproject **Polder Peil**. De kinderen maken op een ontspannen wijze kennis met twee innovatieve boerenbedrijven en het unieke productieproces van dit landschapskunstwerk. Deze **4de kinderkunstweek** laat ook duidelijk zien

034

035

020

012

010

dat de opzet om op deze wijze kinderen en kunst samen te brengen werkt. In 2015 doen 80 scholen mee met een bereik van 10.000 leerlingen.

010

Ook de kunstuitleen vindt een plek bij de kinderen op school. Samen met basisschool Wilgenhof in Middelburg is de **Kunstuitleen op School (KOS)** gestart. De school heeft beschikking gekregen over een collectie kunstwerken die op de gangen te zien is. Iedere woensdagmiddag begeleiden ouders de wisselingen van kunstwerken. De reacties tonen een grote betrokkenheid bij de KOS.

Naast de KOS krijgt Kunstuitleen Zeeland nog een nieuwe locatie erbij. In de bibliotheek van Hulst is een kleine maar volwaardige uitleen opgestart onder de hoede van HulstArt en met begeleiding van Kunstuitleen Terneuzen. Het is nog bescheiden maar het enthousiasme is groot.

Minder goed nieuws is er helaas ook. De gemeente Vlissingen verkeert in zwaar weer en heeft een grote bezuiniging aangekondigd op het gebied van cultuur. De Cultuurwerf die Kunstuitleen Walcheren runt, ziet zich genooddaakt om te stoppen met de exploitatie van Kunstuitleen Walcheren. CBK Zeeland gaat als eigenaar van de collectie op zoek naar een nieuwe partner en locatie voor de uitleen. Het ziet ernaar uit dat dit gaat lukken in de lente van 2016.

018

Voor het uitreiken van de prijs '**We Hangen, de beste poster 2014**' moeten we dit jaar naar het uienveld van **Jaap Verseput** in Zonnemaire. Hij ontvangt van de vak- én publieksjury de prijs voor zijn poster Boerenbioscoop.

015

Ook dit jaar is Zeeland een landmerk rijker geworden. In opdracht van de Sluiskiltunnel nv heeft kunstenaar **Jan van der Ploeg** het kunstwerk aan de oostzijde van de nieuwe tunnel gerealiseerd. Jan van der Ploeg krijgt de opdracht om met de elementen van een extra tunnelring een kunstwerk te ontwerpen. Het vrij in de ruimte recht opzetten van de ring is een technisch huzarenstuk, waar de

technische mensen van de Sluiskiltunnel zich op kunnen stukbijten. Dit verloopt echter net zo strak als de bouw van de tunnel. De schildering die Jan van Der Ploeg aanbrengt heeft een sterke relatie met de kleuren uit het DNA van Terneuzen. Een aantal maanden later kunnen we met trots zeggen dat er een duidelijk merkpunt staat waar je voor omrijdt.

Wie ben jij, waardoor wordt dat bepaald, ligt dat in nature, nurture, of elders? Met dit soort vragen nodigt CBK Zeeland deze zomer vijf kunstenaars uit voor een Zomeratelier. Om beurten nemen ze hun intrede om een week lang ter plekke een werk te maken rond het thema van de menselijke façade. Het Zomeratelier, dit jaar de elfde editie, is als het ware een inhoudelijk laboratorium voor de manifestatie Façade 2017. Tegelijk is het een kans voor een artistiek autonoom experiment dat bij de deelnemers nieuwe technische inzichten oplevert. Ook de onderlinge contacten zijn vruchtbaar, net als de reacties van het publiek dat geregeld binnenkomt. Daarbij ontstaan dit jaar meer dan voorheen momenten van ontmoeting, als de bezoekers zien hoe de kunstenaars hun mensbeelden vormgeven. Dit thema raakt ons allen. U gaat er bij ons nog veel over horen.

022

IN HET KORT - CBK ZEELAND:

heeft als doel het zichtbaar, bespreekbaar en toegankelijk maken van beeldende kunst, vormgeving en architectuur;

fungeert als intermediair **tussen beeldend kunstenaar, vormgever, architect en publiek;**

heeft tot doel de spreiding en afname van hedendaagse beeldende kunst onder een zo groot mogelijk publiek te stimuleren en daarmee de cultuurparticipatie te bevorderen;

streeft naar een breed publieksbereik **voor de activiteiten en onderwerpen van beeldende kunsten, vormgeving en architectuur.** Het over de grenzen van disciplines kijken ziet zij als toegevoegde waarde om het debat open te houden;

organiseert i.s.m. diverse partners het architectuur jaarprogramma **en ontvangt hiervoor subsidie van het Stimuleringsfonds voor de Architectuur;**

heeft een kunstenaars- en vormgeversbestand **dat eind 2015 informatie over 469 kunstenaars en vormgevers bevat;**

initieert, organiseert en ondersteunt in 2015 20 projecten **met beeldende kunstenaars, vormgevers en architecten;**

ondersteunt en adviseert de Zeeuwse gemeenten op het gebied van beeldende kunsten, vormgeving en architectuur;

coördineert en organiseert de verhuur van exposities van Zeeuwse kunstenaars aan 13 bedrijven en instellingen;

beschikt eind 2015 over een uitleencollectie van 1920 kunstwerken van 630 professionele beeldende kunstenaars;

initieert en faciliteert in 2015 8 bijeenkomsten ter ondersteuning van de beroepspraktijk van beeldende kunstenaars, architecten en vormgevers;

ondersteunt de kunstitlenen in Goes, Terneuzen en Vlissingen die samen 448 deelnemers tellen op 476 abonnementen;

keert in 2015 een bedrag voor aankopen, opdrachten en diensten uit van in totaal € 62.363,- aan kunstenaars, vormgevers en architecten;

is één van de dragende culturele instellingen van de Provincie Zeeland die structureel wordt ondersteund.

KV

BEELDENDE KUNST & VORMGEVING

001

ZEEUWS GOED STIK GOED

7 december 2014 t/m 16 januari 2015

CBK Zeeland nodigt alle creatieven van Zeeland (en ver daarbuiten) uit om producten te ontwikkelen met een Zeeuwse touch. En dat kan van alles zijn. Een strandvlieger van een Zeeuwse Kap, een dekbedovertrek met twee aantrekkelijke Zeeuwse boeren, behang op basis van een afbeelding van de beroemde Zeeuwse kreeft, een servies met markante Zeeuwse gebouwen, een tapijt waarin een hoofdrol is weggelegd voor de Westkapelse vuurtoren of Michiel de Ruyter, een bolusknijper waarmee plakkerige vingers bij het eten van een bolus voorkomen worden of een Zunnig Zeeuws ús.

Ruim 50 inzendingen komen binnen op onze vraag om een nieuw Zeeuws product te bedenken met de potentie om daadwerkelijk in productie genomen te worden. Van breitas tot fun-condoom en van mosseldrop tot zeewiersnack.

De tentoonstelling heeft veel landelijke media aandacht getrokken. En enkele producten zijn nu een herkenbaar product geworden in vele winkels.

005

ZEEUWSE LICHTING 2014

1 februari t/m 20 maart 2015

In 2015 organiseert CBK Zeeland voor de tiende keer de tentoonstelling Zeeuwse Lichting. In deze tentoonstelling tonen kunstenaars, vormgevers, illustratoren, modeontwerpers en architecten die in het afgelopen jaar zijn afgestudeerd aan een Nederlandse academie en roots hebben in Zeeland hun werk. Het idee voor de jaarlijkse tentoonstelling is ontstaan uit nieuwsgierigheid. Wat

Stik goed is Zeeuws goed

Eerst was er de tentoonstelling Plat Zeeuws, toen Nieuw Zeeuws en nu is Zeeuws Goed Stik Goed te zien. Initiatiefnemer van die reeks is het Centrum voor Beeldende Kunst (CBK) Zeeland, dat vanaf 2007 vormgevers prikkelt om over nieuwe Zeeuwse pareltjes na te denken.

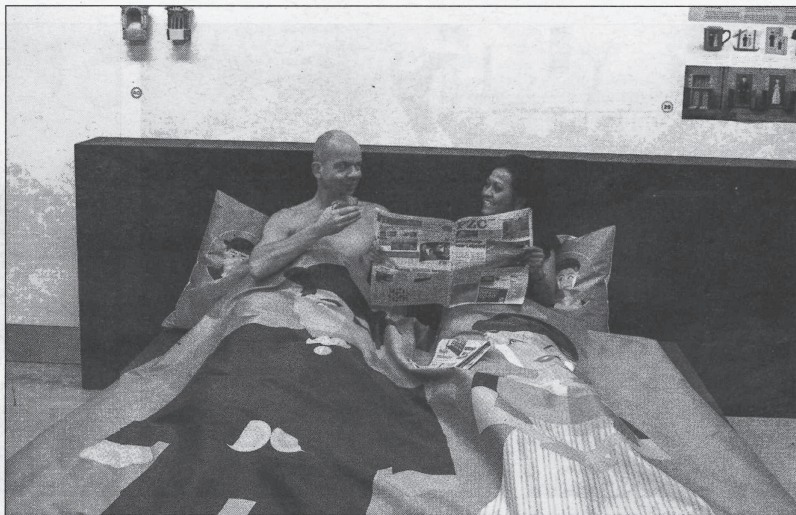
door Edith Ramakers

Het Zeeuwse product lijkt onuitputtelijk. Een aantal ontwerpen van deze jongste expositie is al in productie genomen en een aantal staat te trappelen om een plaatsje in de (web)winkel te krijgen. Het CBK Zeeland riep begin dit jaar ontwerpers en creatieve geesten op om over innoverende Zeeuwse producten na te denken, die verder gaan de de voorwerpen die gebaseerd zijn op het Zeeuwse Knoopje. Het Zeeuwse product is nog lang niet uitgemolken. „Als we elk jaar een oproep doen, dan zouden we elke keer verrast worden”, zegt Thom Schaar, van het CBK Zeeland. Zeeland heeft een sterke lokale identiteit. In andere provincies leeft het 'typisch eigen product' niet. „Daar worden in elk geval geen exposities als deze georganiseerd”, merkt Kathrin Ginsberg, direc-

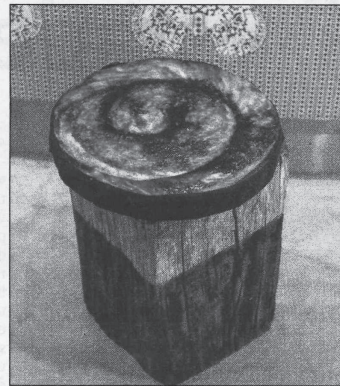
teur van het CBK op. Ook jongeren worden al vroeg 'rijp' gemaakt voor het Zeeuwse product'. Leerlingen van scholengemeenschap Nehalennia in Middelburg volgen workshops met dit thema. „En er volgen lessen hoe de leerlingen de voorwerpen aan de man kunnen brengen. Ze komen met verrassende ideeën; versierselen van een Zeeuwse knoop op een beugel bijvoorbeeld. Een leerling heeft een ketting van zeewier gemaakt. Zij wil ook dat de helft van de opbrengst wordt besteed aan de bestrijding van de plasticsoep in de zee.” Dit keer leverde de oproep aan de professionals ruim veertig inzendingen op. Roger van der Veken bedacht een QR-code, die geprint is op een T-shirt, waarmee het geluid van de zee dichterbij komt. Een creatieve gedachte en in die categorie valt ook het funcondoom, die een Zeeuwse knoop als kop heeft. De bedenkers zijn

Hans Bommelé, Maarten Janssens en Henk Tjoonk. Meer Zeeuwse iconen zijn gebruikt, zoals de bolus, die in print terug te zien is op een kussen. Kleine hebbedingetjes komen van Menchegellen Reijnierse en Leny Sommeijer. Zij hebben het Zeeuws licht in een oester gevangen. De oester kost 2,00 euro. Het dekbedovertrek met de afbeeldingen van het Walcherse boerenstel Krijn en Leuntje van bedenker Harmen Mol spreekt tot de verbeelding. Hun beeltenis is ook terug te zien op mokken en T-shirts. Het beddengoed is nog niet geprijsd en evenmin in productie genomen.

Zeeuws Goed Stik Goed: Nog tm vrijdag 16 januari. CBK Zeeland, Balans 17, 4331 BL Middelburg. www.cbkzeeland.nl openingstijden: maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur.

■ Krijn en Leunje: van dekbedovertrekken tot mokken en T-shirts. foto's Mechteld Jansen

■ Boluskussen op een meerpaal.

doet de jonge lichting kunstenaars die uit Zeeland afkomstig zijn? Wie zijn het? De tentoonstelling trekt altijd veel bezoekers. Er zijn de familieleden, plaats- en oud-klasgenoten die weleens willen zien wat er geworden is van die bekende uit het Zeeuwse dorp die nu als jonge kunstenaar de wereld in trekt. En op die beginnende reis voor even halte Zeeland aandoet. Er zijn natuurlijk ook de kunstliefhebbers, de galeriehouders die jong talent willen scouten, curatoren die op zoek zijn naar vers bloed etc. Want zo belangrijk is het om te exposeren. Elke kunstenaar wil dat zijn werk gezien wordt, wat een vervolg kan krijgen in een expositie elders.

De deelnemers zijn:

- ~ Gino Anthonisse, KABK Den Haag, mode
- ~ Selina van den Berg, AKV St. Joost, grafisch ontwerp
- ~ Robin Castelein, TU Delft, architectuur
- ~ Jacklyn Cornelisse, AKV St. Joost Breda, fotografie
- ~ Johanna van Dijke, Vakschool Schoonhoven, goudsmeden
- ~ Nikki van der Endt, Sint-Lucas beeldende kunsten Gent, illustratie
- ~ Eva Loure van Gameren, KABK Den Haag, autonome beeldende
- ~ Iris van Huijstee, TU Eindhoven, architectuur
- ~ Sam de Koning, TU Eindhoven, architectuur
- ~ Jan Nijboer, AKV St. Joost Breda, animatie
- ~ Michaël Strenk, TU Eindhoven, architectuur
- ~ Nathan de Visser, AKV St. Joost Breda, autonome beeldende kunst
- ~ Patrice Winfield, AKV St. Joost Breda, autonome beeldende kunst

Deze zeer goed bezochte tentoonstelling is op de eerste zondag in februari tijdens de Kunst & Cultuurroute geopend door Ben de Reu, Gedeputeerde van Cultuur van de Provincie Zeeland.

013

BOEZEM & CO DE STAD ALS PODIUM

11 april t/m 25 mei 2015

Tijdens de manifestatie Boezem & Co toont CBK Zeeland dertien werken van Marinus Boezem uit de periode 1979 – 1997. Deze werken komen uit de collecties van CBK Zeeland, Provincie Zeeland, SBKM, Zeeuws Museum en de collectie van de kunstenaar. Tevens zijn hier enkele multiples uit de periode 1979 – 2010 te koop en wordt de film 'Hollandse Meesters van de 21ste eeuw – Marinus Boezem' vertoond.

In de ruim 60 jaar van zijn kunstenaarschap heeft Marinus Boezem een veelzijdig en lichtvoetig oeuvre opgebouwd. Begin jaren zestig ontdekte hij hoe hij ongrijpbare elementen als weer en lucht kon gebruiken voor zijn kunst als uitdrukking van een idee. Hij is een van de grondleggers van de conceptuele kunst, een kunstopvatting die het idee belangrijker vindt dan de materiële vorm waarin het verschijnt. Deze radicale houding brak door in 1969 met twee spraakmakende tentoonstellingen in het Stedelijk Museum Amsterdam (Op Losse Schroeven) en in de Kunsthalle Bern (When Attitudes Become Form). Het werk van Marinus Boezem was daar prominent aanwezig en is nog altijd actueel. Het Kröller-Müller Museum deed onlangs een aantal aankopen evenals het Stedelijk Museum Amsterdam dat de Weather Drawings (1969) kocht.

In het kunstenaarschap van Marinus Boezem is samenwerking altijd belangrijk geweest. Dat is ook de grondslag van deze manifestatie met een veelheid aan tentoonstellingen, eigentijdse muziek, symposia en andere evenementen in het historische hart van Middelburg.

EXPOSITIE ZEEUWSE LICHTING IN CBK ZEELAND

Hout versterkt opa's rimpels

Het is de springplank naar een professioneel bestaan. De Zeeuwse Lichting is een begrip geworden.

door Edith Ramakers

Deze jongste Zeeuwse Lichting is een verzameling van dertien net-afgestudeerde kunstenaars, architecten, fotografen, illustratoren, ontwerpers en vormgevers. De diversiteit van de expositie van het CBK Zeeland is groot.

Bij binnenkomst springt de print-op-hout van een oude man in het oog. De fotografie Eva Loure van Gameren heeft een Noord-Belgische boer van 97 jaar vastgelegd. In zijn ogen lees je het harde bestaan. „Hij hoort bij een generatieportret”, zegt Eva Loure. Zij volgde een opleiding aan de KABK in Den Haag. Met het generatieportret brengt ze de moelzame opvolging van de oudste generatie boeren in beeld. Het gezicht van 'opa' is rauw en verveerd. Er moet iets te raden blijven. De andere foto's van het generatieportret staan in haar atelier en zijn te zien op haar website. „Ik wil bij het CBK Zeeland een schets van mijn werk laten zien. Ik maak fotoprints op hout, die techniek wordt digitaal zeefdrukken genoemd. Ik ben altijd op zoek naar stukjes hout, steen; de Noord-Belgische polder is mijn werkt-
rein en van de dingen die ik vind, maak ik foto's, analoge foto's. En bij het beeld zoek ik mijn materiaal.” Het portret van 'opa' heeft hout als ondergrond gekregen. De grillige nerven, benadrukken zijn groeven.

Dit keer is er ook werk van maar liefst vier architecten. Architecte Robin Castelein geeft bestaande gebouwen een nieuwe bestemming. Zij leefde zich voor haar afstudeerproject uit op het leegstaande Arsenaal in Delft, waarin jarenlang het Legermuseum gehuisvest was. „Het eerste deel is gebouwd in 1600, daarna is er nog een stuk aangebouwd in 1692 en in 1989 kwam het Legermuseum erin. Tot het museum in 2013 verhuisde naar Soesterberg.”

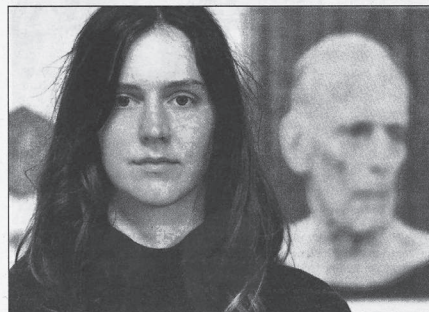
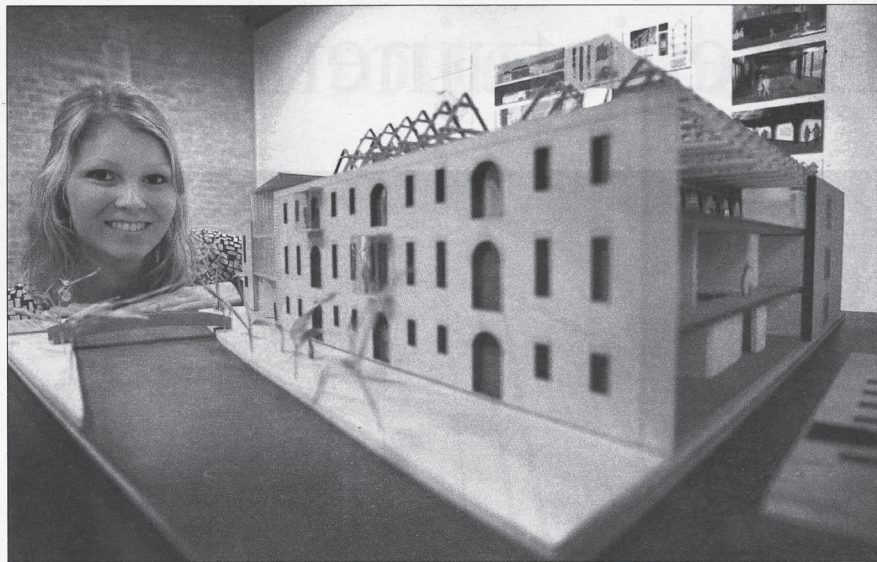
“Ik laat in de wolkenpartijen het innerlijke gevoel spreken: twijfel, hoop, wantrouwen

Nikki van der Endt, illustrator

Ze wilde een gebouw op maat maken voor de Caldic collectie van Joop van Caldenborgh, de belangrijke particuliere verzamelaar van hedendaagse kunst. „Ik heb contact met hem opgenomen en hij heeft mijn verslagen gelezen. Ik maakte de ruimtes met het oog op bepaalde doelen uit zijn collectie. Van Caldenborgh heeft niet voor een verhuizing naar 'mijn' gebouw gekozen. De eerste paal voor zijn museum in Wassenaar is al de grond in gegaan.”

Nikki van der Endt is illustrator en rekt met kleurpotloden. „Wij kregen op de academie in Gent Othello van Shakespeare te horen en mochten er mee doen wat we wilden. „De liefde tussen Othello en Desdemona lijkt eeuwigdurend. Maar omdat ze elkaar lange tijd niet zien, ontstaat een verwijdering. Dat facet heb ik eruit gepikt. Wat gebeurt er als geliefden lang niet bij elkaar in de buurt zijn?” Ze verzon een briefwisseling tussen haar oma en opa. Haar opa verbleef in de vorige eeuw lange tijd in Azië. De brieven werden beelden, verfijnd en poëtisch. „Ik laat in de wolkenpartijen het innerlijke gevoel spreken, twijfel, wantrouwen, jaloezie en boosheid. Sommige wolken, zijn dreigend als de nacht.”

Het CBK Zeeland laat dit jaar het jubileum stil voorbijgaan, om volgend jaar terug te kijken op tien jaar Zeeuwse Lichting. De Zeeuwse Lichting is te zien tot 20 maart in het CBK Zeeland in Middelburg. Balans 17. www.cbk-zeeland.nl

■ Robin Castelein (boven) Eva Loure van Gameren (links) en Nikki van der Endt, drie van de dertien exposanten van de tiende Zeeuwse Lichting, foto's Lex de Meester

WE HANGEN!

7 juni t/m 8 juli

Onder de titel 'WE HANGEN!' gaat CBK Zeeland voor de zevende keer samen met de PZC, de Zeeuwse Bibliotheek/Scoop en De Drvkery op zoek naar de beste Zeeuwse poster van het jaar. CBK Zeeland presenteert van zondag 7 juni t/m woensdag 8 juli een overzicht van posters die in 2014 door Zeeuwse vormgevers zijn ontworpen of in opdracht van Zeeuwse bedrijven/instellingen zijn ontwikkeld. Het publiek en een vakjury beoordelen de posters. In totaal worden 80 posters ingestuurd.

De vakjury en het publiek kiezen gezamenlijk voor de poster van de 'Boerenbioscoop', opdrachtgever ASD, Agrarisch Schouwen-Duiveland. De vormgeving is van Atske Warnaar en de foto is gemaakt door Jaap Verseput. Volgens de vakjury gaat het om een helder beeld, wordt er met weinig middelen veel gezegd en is het affiche verfijnd in zijn details, zoals de hooivork in het woord 'boeren'. 'Het doet wat een goed affiche moet doen: communiceren'.

De jury is ook positief over de posters van literair festival Rusland-Oekraïne, openluchtspektakel 'O die zee' en Film by the Sea. Onder het publiek scoorden, na de Boerenbioscoop, de affiches van 'Kleinkunst op stoom' en de film 'Twee heren van stand' het hoogst.

Jaap Verseput was aangenaam verrast. 'De concurrentie was toch sterk'. Hij prijst het initiatief van CBK Zeeland om met WE HANGEN! meer de aandacht te vestigen op posters. 'Op die manier word je toch gestimuleerd om er iets moois van te maken'.

Op zondag 7 juni vindt de opening plaats met een lezing door Lex Reitsma, grafische vormgever en filmmaker.

Zaterdag 6 juni verzorgt **Eva Loure van Gameren**, een van de kunstenaars van Zeeuwse Lichting 2014, de workshop 'Het derde oog' over portretfotografie.

018

017

020

VLOEDLAGEN IN DE ZEEREEP

Dikke Toren Zierikzee in opdracht van Stichting Centree

4 juli t/m 7 november

Karin van Dam, bekend van haar installaties in onder andere Museum Boijmans Van Beuningen en Gemeentemuseum De Haag en haar bijdrage aan Façade 2012, gaat als eerste kunstenaar aan de slag. Met een grote verscheidenheid aan (bouw) materialen creëert zij in de Dikke Toren een geheel eigen wereld die de bezoeker zal verrassen. Karin van Dam is een installatiekunstenaar die ruimte schept die vaak maar ten dele zichtbaar is. Net zoals dat in de wereld van de stad het geval is. De stad is een wereld in lagen. Onder de grond lopen onzichtbaar voor ons buizen en leidingen die alles met alles verbinden en de stad leefbaar maken. Daarboven de wereld van de huizen die de bewoners tijdelijk een thuis bieden. En boven alles uit de oneindigheid van de lonkende lucht.

De komende jaren worden de verdiepingen van de Dikke Toren van Zierikzee ingericht door verschillende internationaal bekende kunstenaars. Stichting Centree, CBK Zeeland en de VVV hebben de intentie uitgesproken voor een meerjarige samenwerking. In december 2014 kon men tijdens Serious Centree voor het eerst een kijkje nemen. Ze werden voor een dag ingericht door Nuformer, Thumbel en Zumm Ontwerpbureau om geld in te zamelen voor Serious Request. Dat de indrukwekkende ruimten altijd gesloten zijn verbaasde de bezoekers. Nu gaan de verdiepingen op initiatief van Stichting Centree het hele seizoen open. CBK Zeeland selecteert en begeleidt de kunstenaars.

Zaterdag 4 juli 2015 verricht Jacqueline van Burg, wethouder Cultuur Schouwen-Duiveland de opening van de installatie "Vloedlagen in de zeereep" in de Dikke Toren. Een installatie op grote hoogte. De installatie van Karin van Dam is voor beklimmers van de Dikke Toren te bezoeken tot en met 7 november 2015.

Expositie is staalkaart van wat eigentijdse kunst kan zijn

OMGAAN MET HET *lijden* DAT HET *leven* ZO VAAK BEPAALT

‘Wie ben jij?’

Dat was de vraag aan vijf kunstenaars die tijdens het Zomeratelier in de Balans in Middelburg werkten.

& DOOR NICO OUT

andere visie. Want kan de aangespoelde man niet de in het linker deel zwevende figuur zijn. Die dood is? En is de vrouw dan niet degene die het leven geeft? De andere werken gaan in op wat de mens is. De uit eigentijdse materialen opgebouwde, expressieve gestalten van Nadine van Veldhuizen ogen gebrekkig. Ze lijken zich moeizaam op te richten en belichamen zo de onmacht, het verdriet en de pijn die het mens zijn zo vaak kenmerkt. In de breekbare tekeningen van Pieter Slagboom komt dat ook tot uiting. Je moet goed kijken voordat je uit de tastende lijnen op een van de ellipsvormige wanden het afscheid ziet van een levend mens van een overledene. En op een andere wand ontdekt dat hij daar een besnijdenis van een jongen en een meisje heeft verbeeld. Wat zegt dat over de mens en de cultuur die wij scheppen? Ook de indrukwekkende wandchildering van

komen. Hij toont een man met een hoofd dat de onderhuidse menselijke anatomie zichtbaar maakt. Maar de stad als decor heeft een rechtlijnige kilte die haaks staat op de vormen van de natuur waarvan de mens deel uitmaakt... Die natuur, in dit geval de Zeeuwse klei, speelt de hoofdrol in de bijdrage van Bart van Dijck. Op een wand van klei hing hij een uit traditionele Zeeuwse stof gemaakt masker. Beeld van wat voorbijgaat... Wat blijft, voor zo lang het duurt, zijn wij mensen. Een van de weinige dingen die wij kunnen doen om om te gaan met het lijden dat het bestaan zo vaak bepaalt, is openstaan en trachten te begrijpen. De kunst en de filosofie bieden perspectief. ‘Wie ben jij?’ is daarvan een sterk voorbeeld.

T/m 18/9. Zomeratelier CBK Zeeland. Balans 17. Middelburg. Ma. t/m vr. 9.00-17.00

→ De uit eigentijdse materialen opgebouwde ex-

et resultaat is één van de sterkste expressies die ik

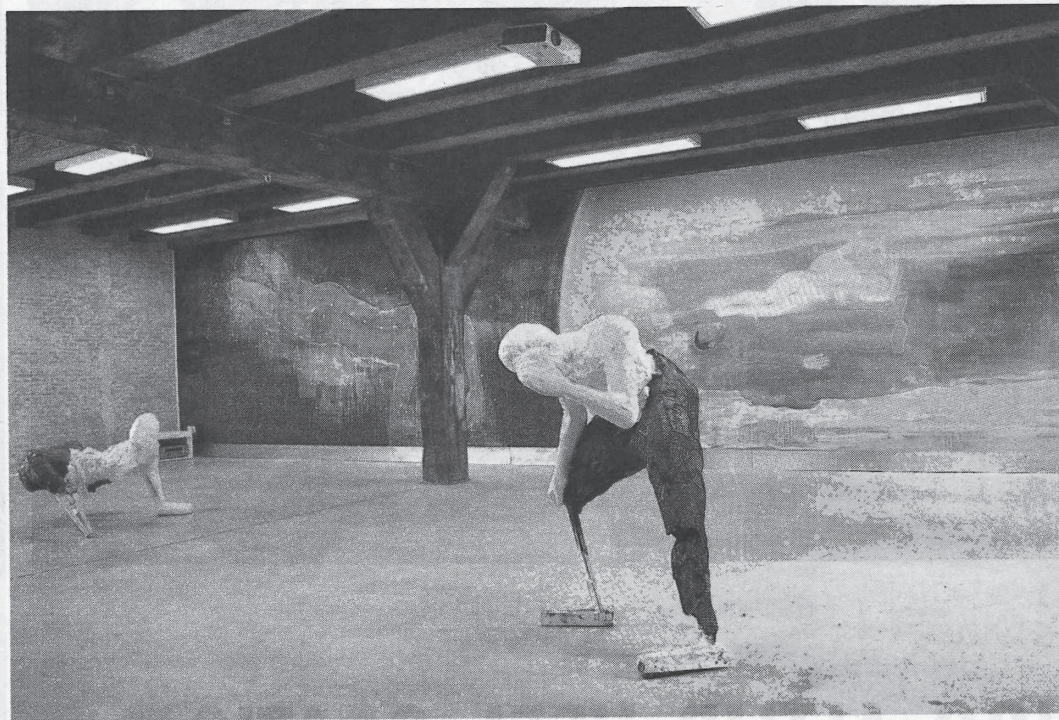

Hsterkste exposities die ik sinds lang in Zeeland zag. Een staalkaart van wat eigentijdse kunst kan zijn, met een rijkdom aan beelden en verhalen die raken aan het wezen van ons menszijn. Voor mij is het sleutelwerk de grote wandschildering van Jan Peter Muilwijk. Rechts een man, donker van huid, liggend alsof hij aan- gespoeld is uit het water dat grenst aan de aarde waarop hij ligt. Zijn huid heeft bijna dezelfde kleur als die aarde, maar zijn handen zijn licht, als de huid van de vrouw die naast hem ligt. Hij heeft zijn ogen gesloten, de vrouw kijkt en heft haar handen omhoog. Is zij verbaasd, angstig, afwijzend misschien? Muilwijk verwijst naar het scheppingsverhaal, dat beschrijft hoe Eva uit de rib van Adam werd geschapen. Door God, de man die links in het blauw van het universum lijkt te zweven, omgeven door lichtpuntjes. Je kunt dit beeld lezen als het bekende beeld van de God die buiten de mens is. Maar het kan ook anders. Dan heeft niet God de mens geschapen naar zijn evenbeeld, maar is God de mens zelf en alles wat is en nog zal komen. Dan valt God met het heelal samen, zoals Spinoza dat zag, en is de mens niet meer en ook niet minder dan één van de goddelijke verschijningsvormen. Hoe dan ook, het beeld ontroerde me, omdat het de schoonheid en de kwetsbaarheid van de mens zo sober en intens opriep. En de verbinding legt van het zo bekende scheppingsverhaal met een

de indrukwekkende wandschildering van Max Diel kan verwijzen naar de spanning tussen wie wij zijn en wie we zouden kunnen zijn als we erkennen waar we vandaan

lans 17, Middelburg. Ma. t/m vr. 9.00-17.00 uur. 4/9 om 16.00 uur presentatie van de bijbehorende publicatie in aanwezigheid van de kunstenaars.

terialen opgebouwde expressieve gestalten van Nadine van Veldhuizen, ogen gebrekkig.

WIE BEN JIJ? Zomeratelier 2015

13 juli t/m 18 september 2015

Wie ben jij, waardoor wordt dat bepaald, ligt dat in nature, nurture, of elders? Met dit soort vragen nodigt CBK Zeeland deze zomer vijf kunstenaars uit voor een Zomeratelier. Om beurten nemen ze hun intrede om een week lang ter plekke een werk te maken rond het thema van de menselijke façade. Deelnemende kunstenaars zijn dit jaar: Nadine van Veldhuizen, Janpeter Muilwijk, Max Diel (D), Pieter Slagboom, Bart van Dijk (B)

Voor kunstenaar Max Diel is het filosoof Adam Watts die hem helpt bij deze vragen. Na zijn week in het atelier schrijft hij een tekst over hoe Watts de Oosterse filosofie van mens en natuur verbindt met de Christelijke kijk op de mens als kroon van Gods Schepping. Daarmee sluit zijn muurschildering aan bij die van Janpeter Muilwijk met Adam en Eva als vertrekpunt. Beide werken worden verbonden door sculpturen van Nadine van Veldhuizen, elementaire instinctieve wezens die tal van associaties oproepen waaronder de verdrijving van Adam en Eva uit de hof van Eden zoals verbeeld door Renaissanceschilder Masaccio. Het Paradijs is verloren.

Of toch niet? Wie rondkijkt in het Zomeratelier van 2015 ziet hoopvolle religieuze beelden die abstracter, eigenzinniger, vragender zijn dan in veel kunstgeschiedenis. Het levert een gelaagde tentoonstelling op vol wedervragen van de vijf exposanten. Is de menselijke identiteit misschien niet net zo goed bepaald door rituelen, vraagt Pieter Slagboom zich af in zijn muurtekeningen, is het een dwang op geest en lichaam die culturen bindt? Het stellen van vragen blijkt voor de kunstenaars belangrijker dan het vinden van antwoorden. Dat wordt op de spits gedreven in de installatie van Bart van Dijk die de vraag naar het mensbeeld vernauwt naar de Zeeuwse identiteit: klei, klompen, klederdracht, zit daar iets fundamenteels menselijks in?

022

Het verheugt ons dat dit thema zulke goede reacties losmaakt. In 2012 organiseerden wij 'Façade 2012', een grote buitententoonstelling met de façade van de stad als thema. In 2017 krijgt dit een vervolg: dan staat de menselijke façade op het programma. Dat is een universeel thema al is het de vraag hoe mensbeelden in Zeeland, met zijn hang naar kenmerkende tradities, zich verhouden tot de wereld daarbuiten. In deze tijden van globalisering komt deze steeds meer binnen en verdwijnt het historisch isolement van de eilanden door bruggen en internet. Wat verdwijnt er, wat blijft, wie zijn wij dan nog?

Het Zomeratelier, dit jaar zijn elfde editie, is in die zin een inhoudelijk laboratorium. Tegelijk is het een kans voor een artistiek autonoom experiment dat bij de deelnemers nieuwe technische inzichten oplevert. Ook de onderlinge contacten zijn vruchtbaar, net als de reacties van publiek dat geregeld binnenkomt. Daarbij ontstaan dit jaar meer dan voorheen momenten van ontmoeting, als de bezoekers zien hoe de kunstenaars hun mensbeelden vormgeven. Dit thema raakt ons allen.

025

ROUND AND ROUND

4 oktober t/m 1 november

Round and Round toont een bijzonder samenspel tussen de schilderijen van Gerard Kodde en een installatie van Jan van der Ploeg.

015

Speciaal voor de ruimte van CBK Zeeland maakt Jan van der Ploeg een werk op het 'ei' in het midden van de tentoonstellingsruimte. De installatie van Jan van der Ploeg (Amsterdam, 1959) is voor Zeeland een welkome aanvulling op zijn **bij de Sluiskiltunnel gerealiseerde grootschalige kunstwerk** waarvoor CBK Zeeland bemiddelde.

Kunst bij uitstek geschikt om zelfreflectie en empathie te oefenen

AANKNOPINGSPUNTEN VOOR *begrip*

Twee kunstenaars houden werkelijkheid en beschouwing tegen het licht. Bestaat werkelijkheid eigenlijk wel? & DOOR NICO OUT

De werkelijkheid toont zich onveranderlijk, stelt Gerard Kodde, „maar niets is onveranderlijk in een beschouwing ervan”. Als je het woord ‘tonen’ letterlijk neemt, klopt dat volgens mij niet. De aanblik van een landschap bijvoorbeeld, verandert immers elk moment, alleen al door het veranderende licht. Ook het landschap zelf is in beweging. Zand waait weg, water stroomt. Als je ‘tonen’ ziet

→ 'Aura Maris' van Johnny Beerens, 212 x 91 centimeter. gemengde techniek op paneel en canvas.

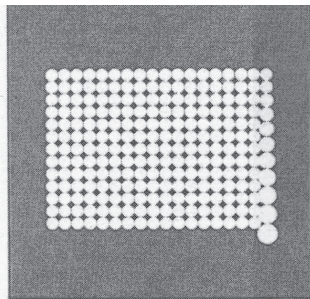
tuur hebben de schilderijen van Johnny Beerens (Oostburg, 1966) een buitengewone im-

als 'in wezen zijn' dán is zee, zee en land land.

Ook wij bewegen. Dat beïnvloedt ons standpunt én de aanblik van bijvoorbeeld het landschap. Ook al zit je elke dag op hetzelfde bankje naar de zee te kijken, de gevoelens en gedachten die je daarbij vandaag hebt, zijn nooit exact gelijk aan die van gisteren. Zo is ook de vorm die je als kunstenaar aan jouw waarneming en ervaring geeft steeds anders. Die spanning tussen de werkelijkheid in essentie en in aanblik, de reflectie erop en de verbeelding ervan staan centraal in het werk van Gerard Kodde en in het werk van Johnny Beerens.

Gerard Kodde (Veere, 1954) kiest ervoor geen voorstelling te tonen die zelf al een betekenis in zich draagt. Hij concentreert zich op het toevallige, banale en triviale en gaat daarmee aan de slag. Hij vervormt bijvoorbeeld een foto van een stapel theekopjes en laat de omtrek van de foto mee veranderen. Zo ontstaat er een spanning tussen het beeld en het kader waarin het beeld zich bevindt. Die spanning wordt versterkt doordat het kader zowel een lijst kan zijn waar je door heen kijkt, als een vlak wat zich op de achtergrond bevindt. Wat je ziet, hangt af van het standpunt dat je kiest. Dat is in mijn ogen dan ook meteen een kernpunt in het werk van Kodde. Het andere betreft het aanreiken van stof om goed te kijken, zodat je je vermogen tot waar-

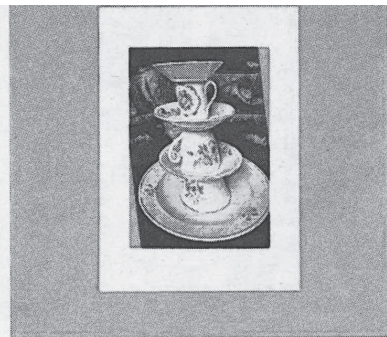
→ Gerard Kodde, zonder titel, 40 x 40 centimeter.

nemen aanscherpt. Dat komt fraai tot uiting in een compositie die bestaat uit een groene ondergrond waarover een rechthoek is geschilderd bestaande uit cirkelvormen. Een rij aan de rechterbuitenzijde wijkt af: naarmate de cirkels verder naar beneden zijn geplaatst nemen ze in grootte toe. De rechthoek zou naar onderen toe dus breder moeten worden. Maar dat lijkt niet het geval. Na nauwkeurig kijken zie ik dat er wel een afwijking is, maar dat die minder groot is dan verwacht omdat de uitdijende cirkels deels de rij ernaast overlappen.

In de Willem3 lijkt het kustlandschap levensgroot de ruimte binnen te zijn gekomen. Door hun formaat, vorm, kleur en rijke tex-

pact. Hij weet het sublieme - dat in de 18e eeuw de benaming werd voor een overstijgende natuurervaring - in een eigentijdse vorm te gieten. Als je voor zijn schilderijen staat, krijg je het gevoel dat er iets onmogelijks heeft plaatsgevonden. Zo verenigt Beerens het sublieme in wat hij toont en in hoe hij het toont. Tegelijkertijd onthult hij steeds dat het een creatie is, een reconstructie. In een luchtbel zie je de kunstenaar in zijn atelier weerspiegeld en niet buiten. En hij bouwt zijn composities op uit tientallen stukken zelf geschept papier waardoorheen hij materialen mengt die hij meeneemt van de plek die hij schildert. Het papier heeft zelf ook al een textuur, het is rafelig, pukkelig of korrelig. Het werk van Beerens zet mij aan tot reflectie. Ik sta stil bij de overweldigende kracht van de natuur én die van de kunstenaar als interpreterende herschepper. Maar net als Kodde maakt hij in essentie zichtbaar dat er een verschil is tussen de werkelijkheid op zich en hoe wij die waarnemen en ervaren.

Het beseft dat wij ons een beeld van de werkelijkheid scheppen en daarvan uitgaan in het omgaan ermee, is een gegeven dat deze kunst ook een grote waarde geeft in het persoonlijke en maatschappelijk leven. Kunst relateert het eigen gelijk, nodigt uit tot scherp waarnemen en zet aan tot dialoog. De kennis en de houding die daaruit voortkomen, zijn broodnodig in een samenleving die in toenemende mate het vermogen tot res-

→ Gerard Kodde, collage op doek.

pectvol communiceren verliest. Alleen daarom al is het dom te stoppen met investeren in kunst. Als gemeenschap heb je aanknopingspunten nodig om begrip, empathie en zelfrelativering te oefenen. Kunst is daar bij uitstek voor geschikt.

T/m 1/11. Gerard Kodde, CBK Zeeland. Balans 17, Middelburg. Ook wandschildering Gerard van der Ploeg. Nog te zien: vandaag, en vr. 9.00 - 17.00 uur en za. en zo. 3.00 - 17.00 uur. T/m 1/11. Johnny Beerens, Willem3, Oranjestraat 4, Vlissingen. Vandaag t/m zo. 13.00 - 17.00 uur.

Gerard Kodde (Veere, 1954) toont een dertigtal werken uit zijn serie 'Antenna', een lange termijn project. In 2003 startte Gerard Kodde met zijn schilderproject 'A4-antenna', genoemd naar het enige werk binnen het project met een titel. Alle overige werken zijn uitsluitend voorzien van een chronologische nummering. Steeds gaat het om een canvas doek op een houten spieraam met het formaat van 40 x 40 cm. In de afgelopen 12 jaar zijn zo al meer dan 400 werken ontstaan.

Werken die in 'sessies' gemaakt worden en elkaar ritmisch opvolgen. Daaruit volgt weer een aanleiding om nieuwe werken op te zetten, altijd met behulp van bewust eenvoudige middelen als acrylverf, potlood, uitsparingen in de verflaag, uitsnijdingen in het canvas en opgebracht papier, al dan niet met digitale prints. Hoewel het om afzonderlijke, individuele werken gaat - dus geen twee-, drie- of meer-luiken - worden de schilderijen bij tentoonstellingen op zeer korte afstand

van elkaar opgehangen. Hieruit vormt zich een horizontale lijn, waarin chronologie wordt genegeerd. Interessant is het om die lijn te zien als een zin, waarbij ieder werk kan worden beschouwd als één woord. Door wisselende selecties en volgordes ontstaan nieuwe zinnen. Zo vormt niet alleen ieder schilderij een invalshoek voor nieuw werk, maar creëert Kodde met elke samenstelling van een tentoonstelling nieuwe verbanden en betekenissen.

CBK Zeeland is trots dat zij een indrukwekkende presentatie kan geven van dit schilderproject dat nog niet eerder zo uitgebreid te zien is geweest. **Alied Ottévanger**, conservator 20e eeuw Prentenkabinet Rijksmuseum Amsterdam, geeft een wervelende inhoudelijke inleiding bij de opening op zondag 4 oktober.

ONTWERP EEN ZEEUWS T-SHIRT

De VVV Zeeland heeft in samenwerking met de PZC en CBK Zeeland een ontwerpwedstrijd opgezet voor het ontwerpen van een Zeeuwse t-shirt. Via de website vvvzeeland.nl zijn ruim 130 ontwerpen ingezonden. De jury heeft uiteindelijk vijf ontwerpen geselecteerd, vervolgens heeft het publiek tot en met 16 oktober kunnen stemmen op de ontwerpen.

Maaïke Schoenmaker uit Kamperland mag zich met trots de winnares noemen van de t-shirt ontwerpwedstrijd Zeeuws shirt, ze wint daarmee € 750,- en haar shirt wordt in productie genomen. Nadat de jury onder andere haar ontwerp had geselecteerd voor de publieks stemronde, heeft het publiek haar vervolgens naar de eerste plaats gestemd. De tweede prijs van € 500,- gaat naar Linda Vader uit Nieuw en Sint Joosland.

Winnares Maaïke geeft uitleg bij haar ontwerp: "Ik heb een Zeeuwse dame en heer in Zeeuwse klederdracht getekend, en de kenmerken geaccentueerd. Het ontwerp refereert naar een speelkaart, met een Zeeuwse Knoop in plaats van harten, en de 'Z' staat natuurlijk voor Zeeland."

Het doel van de t-shirt ontwerpwedstrijd is om een echt Zeeuws t-shirt toe te kunnen voegen aan het assortiment van de VVV-inspiratiepunten. VVV Zeeland neemt de twee winnende shirts in productie.

VAN ZEEUWSE BODEM - Zeeuwse lichting 10 jaar 6 december 2015 t/m vrijdag 22 januari 2016

Na 10 jaar is het tijd voor een terugblik. CBK Zeeland organiseert de tentoonstelling 'Van Zeeuwse Bodem' waarin een selectie getoond wordt uit 10 jaar Zeeuwse Lichte. Negen kunstenaars, fotografen, (mode)ontwerpers en een architect die in de afgelopen tien jaar zijn afgestudeerd aan een Nederlandse academie en hun wortels hebben in Zeeland tonen recent werk. De deelnemers zijn: Gino Anthonisse, Charlotte Apers, Pepijn Bakker, Christian van der Kooy, Maartje Korstanje, Johan Nieuwenhuize, Sjoerd Vroonland, Rens de Waal (samen met Philipp Schüller) en Dennis Wisse.

De vormgeving van de uitnodiging en de promotionele uitingen is in handen van Martijn de Wilde (Zeeuwse Lichte 2010). Bij de tentoonstelling verschijnt een speciale uitgave van het **Zeeuws Tijdschrift**, waarin interviews met alle deelnemers en foto's van hun werk. Deze speciale editie is gratis verkrijgbaar bij CBK Zeeland. Het is een kans om te zien waar jonge kunstenaars die ooit in Zeeland zijn geboren of opgegroeid, mee bezig zijn. Op welk punt van hun carrière staan zij? Hoe heeft hun kunstenaarschap zich ontwikkeld? Welke creatieve reflecties hebben zij op de wereld van vandaag (en morgen)?

In 2006 begon CBK Zeeland met de reeks exposities die de nieuwe lichting Zeeuwse kunstenaars in beeld brengt. Elk jaar worden kunstenaars die in Zeeland geboren of opgegroeid zijn en die dat jaar afstuderen aan een van de Nederlandse kunstacademies uitgenodigd hun werk te tonen in Middelburg. Voor 'Van Zeeuwse

Tien jaar Zeeuwse Lichting bij CBK Zeeland

KUNSTENAARS GEVEN IETS *kostbaars* AAN WIE HET WIL ZIEN

Kunstenaars en
ontwerpers van
Zeeuwse bodem
exposeren.
& DOOR NICO OUT

Meer dan honderd jonge mensen toonden sinds 2005 hun werk in 'Zeeuwse Lichting'. Een presentatie waarmee CBK Zeeland jaarlijks laat zien wat net afgestudeerde kunstenaars en ontwerpers uit Zeeland maken. Tien van hen zijn uitverkoren om mee te doen aan 'Van Zeeuwse Bodem', een selectie uit tien jaar Zeeuwse Lichting. Hun verhalen zijn te lezen in een speciale uitgave van het Zeeuws Tijdschrift. Hard werken is de leidraad. En kijken met een ruime, open blik. Risico's nemen, artistiek en zakelijk. Je

neus niet optrekken voor werk in opdracht. Maar je wel onafhankelijk durven blijven opstellen. Oog hebben voor tradities en die transformeren naar iets wat bij onze tijd past. Los van wat er mooi, knap of inspirerend is aan hun werk, zijn dit al lessen waar Zeeland baat bij heeft.

In het oude CBK-pakhuis aan de Middelburgse Balans valt mijn oog meteen op de drie sculpturen van Maartje Korstanje. Op houten lattenconstructies gedrapeerde lapen van karton, hier en daar van verf voorzien, doen denken aan dierenhuiden. Door de manier waarop ze hangen, roepen ze verscheurdheid op, kwetsbaarheid en pijn. Een mooi contrast vormen de ingetogen fotoreeksen van Johan Nieuwenhuize: diffuse kleurvlakken, waarin zich soms een of enkele, meestal niet herkenbare vormen aftekenen. Hij toont een ontoegankelijke realiteit die mij dwingt tot een oriëntatie op de beelden uit mijn geheugen. Het is de binnenwereld die telt, lijkt Nieuwenhuize te vertellen. Maar soms wil je daarvan wat laten zien: een 'statement' maken. Daar is dan bijvoorbeeld de mode voor. Rens de Weel werkt met stof zoals een architect dat doet met

staal, glas en beton. Een jurkje is een inventief geknipt en gevouwen omhulsel van het lichaam of een fijnzinnige flirt met de stof-fenrijkdom van het verleden. Gino Anthonisse verbindt werkwijzen en materialen uit oude en verre culturen, vol verhalen en betekenissen. Opvallend is ook het verwerken van schelpen in de truien en broeken die hij ontwerpt. De Weel en Anthonisse delen hun liefde voor materiaal niet alleen met Korstanje, maar ook met Sjoerd Vroonland die voor alles wat hij maakt - van lampen tot tafels - de eigenschappen van hout, metaal en leer tot uitgangspunt neemt.

Boeiend is ook hier weer te zien dat diverse opvattingen naast elkaar kunnen bestaan en elkaar zelfs aanvullen. Want de foto's van Christiaan van der Kooy en die van Dennis Wisse tonen anders dan die van Nieuwenhuize wél een herkenbare realiteit. Je kunt hun werk zien als fotografische culturele antropologie. Waarbij Van der Kooy het geheel

analytisch overziet en Wisse deel lijkt uit te maken van de groep die hij weergaloos fotografeert. De grote wandtekening die Charlotte Apers rond een spiegel van Sjoerd Vroonland maakte, vat het verhaal van Zeeuwse Lichting treffend samen. Kunstenaars geven iets kostbaars aan wie het wil zien. Martijn de Wilde verzorgde sober en krachtig de visuele communicatie rondom 'Zeeuwse Bodem'. En wie Pepijn Bakker als architect inschakelt krijgt naast vakmanschap een overtuigende dosis visie. Die kunnen we goed gebruiken hier. Al was het maar om meer jong talent aan Zeeland te binden. Want alle exposanten wonen buiten onze provincie. Daar zijn de kopers en de opdrachtgevers. Meer gebruikmaken van deze en andere kunstenaars en ontwerpers zal Zeeland artistiek, maatschappelijk en economisch geen windeieren leggen.

T/m 22/1/2016. CBK Zeeland. Balans 17, Middelburg. Ma. t/m vr. 9.00-17.00 uur.

Bodem' is er uit de afgelopen 10 Zeeuwse Lichting-tentoonstellingen een selectie gemaakt van 10 personen. Zo is een aselectief overzicht ontstaan van beeldend kunstenaars, vormgevers, modeontwerpers, fotografen en een architect. Een vlootshow die kan inspireren, die kan prikkelen, die kan verruimen en die creatieve input kan geven aan de Zeeuwse gemeenschap.

Deze speciale editie van de Zeeuwse Lichting laat een jonge generatie zien, de jongste deelnemer is 27 jaar, de oudste 35. Sommigen hebben hun plaats in de kunstwereld al duidelijk veroverd en kennen het succes, zoals Maartje Korstanje die deelnam aan de eerste editie in 2006. Anderen zijn nog volop bezig hun carrière te ontwikkelen en stappen te zetten in de richting van een autonoom bestaan als kunstenaar. En allemaal hebben ze de nieuwe, zoekende en professionele blik van een nieuwe generatie. Met een visie van nu, waar in dit geval Zeeland wat aan kan hebben.

Onthulling borstbeeld van koning in statenzaal

MIDDELBURG – In de statenzaal van het provinciehuis in Middelburg wordt vanmiddag om 12.30 uur een borstbeeld van koning Willem-Alexander onthuld. Een projectgroep bestaande uit de statenleden Goos Roeland (SGP), Leen Harpe (GroenLinks), Annebeth Evertz (PvdA) en Peter van Dijk (PVV), gedeputeerde George van Heukelom en directeur Ka-

thrin Ginsberg van CBK Zeeland hebben gekozen voor een ontwerp dat Marjolein Rothmann in opdracht van de gemeente Amsterdam heeft gemaakt. Het borstbeeld is uitgevoerd in staal en is circa 10 millimeter dik en 50 centimeter hoog. Het staal is geborsteld en gepatineerd om een matte, donkergrijze kleur te krijgen.

OR

KUNST IN OPENBARE RUIMTE 2015

015

~ In opdracht van de Sluiskiltunnel N.V. heeft CBK Zeeland kunstenaars benaderd met het verzoek een landmark te realiseren bij de Sluiskiltunnel. **Jan van der Ploeg** krijgt de opdracht om zijn ontwerp uit te voeren. Kort na de officiële opening van de Sluiskiltunnel in mei 2015 werd het landmark met vuurwerk 'onthuld'.

007

~ **Marjolein Rothman** realiseert voor de Statenzaal van de Provincie Zeeland een beeld van Koning Willem Alexander. CBK Zeeland adviseert de hiervoor samengestelde commissie van de Provinciale Staten. Het beeld wordt tijdens de Provinciale Staten vergadering van 13 februari 2015 aan de Statenleden gepresenteerd.

019

~ Het kan niemand zijn ontgaan dat in juni de Tour de France in Zeeland was. Met een finish op Neeltje Jans staat de provincie er mooi op. Op Neeltje Jans ligt ook de **Abri van Marinus Boezem**. De plattegrond van de Kathedraal van Reims weergegeven met basaltblokken en witte lijnen. Het kunstwerk maakt deel uit van het Abri project, kunstwerken op diverse markante plaatsen van de Deltawerken. De witte lijnen zijn voor de aankomst van de Tour weer hersteld, zodat bij de luchtopnames dit markante kunstwerk goed zichtbaar is.

029

~ Oostkapelle (Gemeente Veere) krijgt een kunstwerk in de openbare ruimte. De kunstadvies commissie, waar Kathrin Ginsberg namens CBK Zeeland lid van is, en de dorpsraad hebben in nauw overleg met de inwoners van Oostkapelle gekozen voor het ontwerp '**Being There**' van kunstenaar **Marcel Smink**. Begin november werd het werk door de Dorpsraad van Oostkapelle onthuld.

"Dit kunstwerk zet Oostkapelle voorgoed op de kaart", vindt de dorpsraad.
"Straks kunnen mensen pas zeggen dat ze in Zeeland zijn geweest als ze een selfie kunnen tonen met 'Being There' in Oostkapelle."

Kunstenaar maakt paalhoofdfamilie voor bij het duin van Oostkapelle

door Claudia Sondervan

OOSTKAPELLE. Het wordt een familieportret met landschapstrekkjes, het kunstwerk dat eind oktober arriveert bij de parkeerplaats aan het einde van de Duinweg in Oostkapelle. Daar waar talrijke families uit hun auto klimmen om tussen de paalhoofden te genieten van het strand, zet de Arnhemse kunstenaar Marcel Smink een monument voor die gezin-

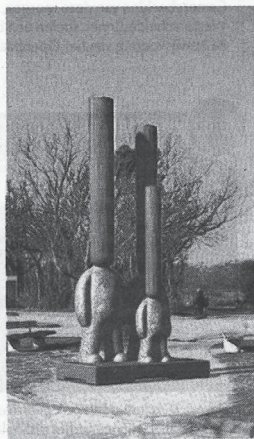
...
'Een volwassene kijkt straks op naar de vaderfiguur vanuit het standpunt van een kind'

Marcel Smink, kunstenaar

nen neer. Daarmee krijgt Oostkapelle eindelijk een eigen kunstwerk. De gemeente Veere gunt elke kern kunst en Oostkapelle had

nog niets, vertelt penningmeester Jan Santegeerts van de dorpsraad. „Vorig jaar mochten we kiezen uit vijf kunstenaars en we kozen Marcel Smink.”

Die houdt met beeldverslagen de wachtenden in Oostkapelle op de hoogte van zijn vorderingen: het smeden van de stalen frames, het frezen van de mallen voor vader, moeder en kind in eps, het zeven van het Oostkapelse strandzand dat straks de huid van de betonnen lichamen bedekt. Sminks associatiezin leidt er toe dat de figuren een paal als hoofd krijgen. „Ik laat me altijd leiden door een bepaalde locatie”, zegt Smink. „Maar in Oostkapelle vonden we wel 25 locaties. Daarom maak ik het beeld verplaatsbaar. De figuren zijn opgeschaald; een volwassene kijkt straks op naar de vaderfiguur vanuit het standpunt van een kind. Herkenbaar en tegelijk vervreemdend.”

● Impressie van 'Being there' op locatie. fotomontage Marcel Smink

26-9-15 P2c

Naast deze gerealiseerde projecten adviseert en/of begeleidt CBK Zeeland in 2015 eveneens de gemeente Vlissingen, Veere en Kapelle bij het verwezenlijken van nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte. De resultaten hiervan worden pas komende jaar zichtbaar.

A

ARCHITECTUUR

VAN KNOOP NAAR KNOP - Krot of Kans Schouwen-Duiveland 2013-2015 algemeen

Met de komende krimp op het eiland Schouwen Duiveland heeft het project Krot of Kans Schouwen Duiveland, in Zonnemaire en Zierikzee, een aanzet gegeven tot bewustwording en samenwerking.

De naam van het project: van Krot naar Kans, leverde ons vele vragen op. Welk krot wij bedoelden? 'Ons èè ierzò gin krotte!' Precies! Geen krotten, en wel leegstand! De leegstaande panden staan statig en fier en kunnen niet meteen worden betiteld als krot. Geen krot en wel een knoop in onze maag, hoe lossen we dit op? Dat leegstaande panden een kans of een invulling behoeven daarover zijn de meningen onverdeeld en eensgezind.

'Krot of Kans' benadert de leegstand gevoelsmatig vanuit het vastgoedvraagstuk. Naast nieuwe financieringen, nieuwe gebruikers en andere bestemmingen, gaat het ook om bewustwording, om de levendigheid, om de integrale samenhang met de omgeving.

Hoe creëren we mogelijkheden? Kunnen we de huidige situatie omdenken? Wat hebben we nodig om vanuit de knoop - het leegstandsprobleem en de demografische veranderingen - een knop te laten groeien. Een knop die kan uitgroeien tot een nieuwe energie waar we met elkaar nu en in de toekomst de vruchten van kunnen plukken.

Op Schouwen Duiveland kijken en zoeken tijdelijke bewoners: architecten, fotografen, ontwerpers, ondernemers, samen met gemeente, wooncorporatie en buurtbewoners naar de kaders van de leegstandsproblematiek en de mogelijkheden die er nu zijn en de mogelijkheden die we zouden willen. Het Krot of Kans huis in

Zonnemaire en de projectruimte Mol 9 in Zierikzee doen dienst als uitvalsbasis voor vele ontdekkingstochten en als basis voor vele ontmoetingen en uitwisseling van ideeën. De energie die daarmee in gang is gezet heeft het nodige los gemaakt en geleid tot constructieve oplossingen.

Het project verloopt als een wandeling over een ongeplaveid pad, sommige kuilen weten we te omzeilen, anderen maken dat we struikelen en weer op moeten staan. Het Zeeuwse 'Luctor et Emergo' doet zich voelen. Het is geen trucje dat we even uit de kast kunnen trekken, de oplossingen liggen nergens voor het oprapen. En dat maakt een ieder steeds bewuster. We komen hier goed uit als we er samen aan werken. En hoe eenvoudig dit inzicht ook is, des te lastiger soms om er handen en voeten aan te geven. De kwaliteit die we voelen en boven water willen tillen is ook de Zeeuwse trots die er zeker is en met terughoudendheid wordt getoond.

PROJECTRUIMTE MOL 9 tot 9 juli

Na een stevige zoektocht naar een geschikte ruimte vinden we eind 2014 een winkelpand, mol 9. De eerste helft van 2015 gebruiken diverse 'bewoners' deze projectruimte als basis voor hun speurtocht door Zierikzee naar mogelijkheden om de leefbaarheid van dit winkelhart te versterken. Naamsverandering Van Knoop naar Knop sluit beter aan bij het zoeken naar de leefbaarheid van de stad.

De bewoners zijn Corné de Regt, Dirk-Jan Gjeltema, Dré Wapenaar, **Gemeente Schouwen-Duiveland**, Hannah Beljaars-Frederiks, **IDNA**, **Mary Remijnse** en **The Art of Flier**, Michiel van Bakel, PZC, Roland van Wanrooij, YeBo en Zumm.

In het kader van het EUPLETT programma waar de gemeente Schouwen Duiveland met Krot of Kans aan deelneemt, samen met Koge (DK), Falkenberg (S), Dubrovnik

KROT OF KANS

Charme van al die eigenwijze winkeltjes

De PZC zit met fotograaf Gjeltema en verslaggevers tot en met 30 januari in het pand Mol 9 Zierikzee.

door Ali Pankow

ZIERIKZEE – De komende tien dagen bivakkeren PZC-fotograaf Dirk-Jan Gjeltema en de verslaggevers van Schouwen-Duiveland in het stadshart van Zierikzee. Onder het motto *Hart voor de Stad* werken en bekijken ze vanuit het pand Mol 9 verschillende aspecten van het centrum van Zierikzee. Gjeltema fotografeert de binnenstad en exposeert deze foto's in het pand. De verslaggevers schrijven over de binnenstad. Hart voor de Stad is opgezet in het kader van het project 'Krot of Kans' van het Centrum voor Beeldende Kunst (CBK) Zeeland. Het initiatief hiervoor kwam van PZC-fotograaf Dirk-Jan Gjeltema uit Middelburg. Hij maakt al ruim tien jaar foto's voor de PZC op Schouwen-Duiveland. In een

„De charme van het centrum van Zierikzee is voor mij vooral het bonte aanbod van wat ik zelf noem 'eigenwijze winkeltjes'. Je valt soms van de ene verrassing in de andere. Ik doel op de winkeltjes die in de eerste plaats vanuit een soort hobby lijken te zijn opgezet. Natuurlijk zal het de bedoe-

ling zijn dat er ook iets mee wordt verdiend, maar de passie van de eigenaar komt duidelijk op de eerste plaats”, constateert Gjeltema. Voor hem biedt dit kleinschalige, specifieke aanbod een positieve tegenhanger voor de toemende leegstand van winkelpanden. Ziet hij die 'eigenwijze winkeltjes' niet in zijn eigen woonplaats? „Ze zullen er ongetwijfeld zijn, maar in mindere mate en wat me in Middelburg vooral opvalt zijn de vestigingen van winkeltens die je in vrijwel elke grotere stad aantreft. Verder kom ik niet zo vaak in de binnenstad van Middelburg, want in Zierikzee wordt wel geklaagd dat het Havenplein slecht bereikbaar is geworden, maar met het centrum van Middelburg is het nog veel slechter gesteld. Bovendien is daar het parkeertarief veel hoger dan hier.” Gjeltema is de zesde bewoner op rij van het pand Mol 9, een groot leegstaand winkelpand, in het kader van Krot of Kans. Enkele van zijn voorgangers vroegen passanten naar ideeën wat er nou met zo'n groot pand gedaan zou kunnen worden. Zij lieten hun fantasie de vrije loop, een kermis, een

Schouwen-Duiveland. In 2013 deed hij al mee aan het Krot of Kans project in Zonnemaire over leefbaarheid in een kleine kern. Ook het onderwerp van de huidige editie in Zierikzee spreekt hem zeer aan: 'Hoe houd je de stad vitaal als een toenemend aantal winkels leeg komt te staan?' Gjeltema volgt die ontwikkelingen in Zierikzee vanuit zijn vak natuurlijk heel direct en hij betreurt het zeer als hij weer een winkel ziet verdwijnen. Toch is hij niet al te somber gesteld.

WELKOM BIJ DE PZC

- **Fotograaf Dirk-Jan Gjeltema opent elke dag om 9.30 uur de deur van Mol 9 in Zierikzee. Alleen op zondag is hij er niet. Iedereen is welkom om zijn foto's te bekijken.**
- **Op doordeweekse dagen schuiven de verslaggevers aan op wisselende tijden. Hoe laat, wordt's ochtends in de krant bekendgemaakt en ook dan bent u welkom.**

sie de vrije loop: een namam (wettenscentrum volgens Turkse traditie), winkel met sportartikelen, boekhandel, pannenkoekenhuis, 'iets' voor kinderen met in het midden een ballenbak, knutselcafé, ontmoetingsplek met grote beeldschermen. „Creatieve gedachten hoor, maar je kunt wel allerlei wilde plannen bedenken, maar vind maar eens een onderne-mer die er én de huurprijs mee kan betalen én een boterham in kan verdienen. Dat is een heel ander verhaal.”

■ Fotograaf Dirk-Jan Gjeltema en de PZC richten zich tien dagen lang in en op het stadshart van Zierikzee. foto Marieke Mandemaker

Winkelcentrum van alle kanten benaderen

ZIERIKZEE – Valt het winkelcentrum van Zierikzee van alle kanten te benaderen? Heeft dat heringerichte Havenplein vooral voordelen of zijn er ook negatieve aspecten? Het zijn slechts enkele voorbeelden van vragen die fotograaf Dirk-Jan Gjeltema aan de orde wil stellen tijdens het verblijf in het pand Mol 9 in Zierikzee als deelnemer aan het project 'Krot of Kans'. Hij doet dat in nauwe samenwerking met de PZC-verslaggevers op Schouwen-Duiveland, die bij toerbeurt enkele uren per

dag in het pand aanwezig zijn. „Zelf wil ik elke ochtend rond 9.30 uur de deur openen. Dan begin ik met de Schouwse pagina's van de PZC te presenteren”, zegt Gjeltema. Het publiek is welkom om binnen te stappen en zijn foto-presentaties te bekijken. Hij maakte een serie kleurrijke foto's van wat hij ervaart als 'de eigenwijze winkeltjes van Zierikzee', evenals een wisselende expositie met foto's van middenstanders in de binnenstad. „Verder heb ik ruim 200 foto's van in en rond

het stadscentrum uit mijn archief geselecteerd en daar een digitale presentatie van gemaakt om doorlopend te vertonen. Ik hoop zelf steeds zoveel mogelijk in het pand aanwezig te zijn, maar tussentijds loop ik dus ook door het centrum om foto's te maken voor dit project. Maar ook elders in de regio: foto's voor de krant, want dat werk gaat natuurlijk gewoon door.”

Zijn schrijvende PZC-collega's willen onder meer praten met winkeliersvereniging OVO, met

ouderen over de bereikbaarheid van de binnenstad of over de wens een supermarkt in het centrum te behouden. Ook schuiven ze aan bij het bezoek dat burgemeester Rabelink samen met schoolkinderen woensdag 28 januari aan het pand brengt, nog op uitnodiging van vorige Mol 9-bewoners Mary Remijnse en Leon van der Flier.

Vandaag is verslaggever Melita Lanting vanaf 14.00 uur aanwezig. U bent welkom met uw vragen of tips.

(Kro) en Ballymena (N-Ir) worden internationaal ervaringen uitgewisseld over de leefbaarheid van vergelijkbare steden. Wij reizen mee naar Koge en Falkenberg om van deze steden te leren en onze ervaringen daar te delen.

021

Op 9 juli komen de bewoners van projectruimte Mol 9 en een aantal betrokken winkeliers en bestuurders bijeen in Fizi, het filmhuis Zierikzee en worden de resultaten van de 'bewoners' besproken en lijnen uitgezet om enkele ideeën ook daadwerkelijk te realiseren.

ZONNEMAIRE MEETS ZIERIKZEE

2 december

034

Op 2 december zijn alle deelnemers en betrokken bewoners en beleidsmakers uitgenodigd om gezamenlijk terug te kijken op het project Krot of Kans Schouwen Duiveland en vooruit te kijken met de lessen die geleerd zijn. Hiervoor kiezen wij het dorpsshuis van Zonnemaire als locatie waar het project op Schouwen Duiveland ook is begonnen. Het interieur is, sinds ons vertrek, onderhevig geweest aan een positieve metamorfose. In deze ambiance worden ervaringen uitgewisseld en plannen met betrekking tot het bevorderen van de leefbaarheid en samenwerking gemaakt. Zoals de voorzitter van de dorpsraad van Zonnemaire het verwoordde: “Het is een vonk waar inmiddels een vuur uit is ontstaan”.

035

INSPIRATIEBOX 2013-2015

Trots zijn wij op de Inspiratiebox 2013-2015 Krot of Kans Schouwen Duiveland, waarin de verworven kennis, het onderzoek en de creativiteit zijn samengebracht. Het laat zien dat Schouwen Duiveland een eiland is met vele kansen en mogelijkheden. Alles is mogelijk en met name als we meer doen 'met elkaar en voor

elkaar'. Naast deze fysieke hands on publicatie blijft het blog waar alle bewoners te volgen zijn geweest in de lucht onder de naam www.krotofkan.nl.

WATERVEILIGHEIDSCONGRES 2015 WATER VEILIGHEID

16 t/m 18 november

De veiligheid van Zeeland is gewaarborgd en wordt uitgedrukt in een risicocijfer. Toen de Stormvloedkering in 1986 gereed kwam, daalde de overstromingskans in Zeeland tot eens in de 4000 jaar, terwijl de Randstad is beveiligd tegen een storm die theoretisch eens in de 10.000 jaar voorkomt. Wat gebeurt er als we accepteren dat we 1 keer in de 100 jaar natte voeten krijgen, dat we onze laarzen aan moeten doen. Is het dan nog steeds veilig? Kan het goedkoper? Wat gebeurt er als we de veiligheid koppelen met ecologische, economische en sociologische meerwaarde.

Het Watersnoodmuseum, CBK Zeeland en Hogeschool Zeeland participeren in het Waterveiligheidscongres 2015. Drie dagen lang, 16 t/m 18 november, komen studenten, professionals uit het werkveld en een breed geïnteresseerd publiek bijeen om actuele thema's omtrent waterveiligheid te bespreken. Toonaangevende professionals geven lezingen over hun ervaringen in het buitenland en reflecteren op de wijze hoe we hiervan kunnen leren in onze eigen unieke Delta.

Het overkoepelende thema van dit jaar is Internationaal. Nederland staat internationaal op de kaart als waterland en Nederlandse ingenieurs worden vaak gevraagd voor grote uitdagende opdrachten in het buitenland. Dit werk aan bijzondere projecten in uiteenlopende gebieden en omstandigheden zorgt voor een verbreding van het blikveld en frisse ideeën.

Is New York veilig? Na de recente overstromingen schrijft New York op advies van Henk Ovink een grote ontwerpwedstrijd uit om de stad te beschermen.

Henk Ovink is nu door de rijksoverheid benoemd tot Watergazant -boegbeeld van de watersector-. Bijna alle winnende projecten van de ontwerpwedstijd voor New York hebben een Nederlandse inbreng. Kristian Koreman van Rotterdams ontwerp bureau Zus komt praten over zijn winnende idee om de miljoenenstad te beschermen. Zal Venetië blijven bestaan? Om deze prachtige Italiaanse stad te behouden moet er grootschalig actie ondernomen worden, Peter van Westendorp van bouwbedrijf Strukton spreekt over het innovatieve MOSE-project om de stad te beschermen en de rol van Strukton hierbij. Wat kan China leren van Nederland?

Nadat de Chinese provincie Zhejiang is getroffen door orkaan Fitow neemt een Nederlands publiek-privaat samenwerkingsverband uit de watersector - het Dutch Risk Reduction-Team - de schade op en komt met adviezen. Verder komen onder meer projecten uit Texas, Bangladesh, de Balkan, Indonesië, België en natuurlijk Nederland aan bod.

De drie congresdagen hebben allemaal een eigen thema. Maandag 16 november heeft als thema preventie: welke vernieuwende maatregelen worden internationaal genomen om het water buiten de deur te houden? Dinsdag 17 november heeft als thema beleid: op welke wijze wordt waterveiligheidsbeleid op verschillende plaatsen en middels grote samenwerkingsverbanden ingevuld? Woensdag 18 november heeft als thema emergency response: wat doen we wanneer het ondanks alle inspanningen toch mis gaat? Iedere dag bestaat uit verschillende lezingen en een workshop om zelf met de materie aan de slag te gaan.

Om de verbinding inzichtelijk te maken tussen de creativiteit en de techniek heeft CBK Zeeland de veelzijdige illustrator/cartoonist **Raimond van Soest** gevraagd de lezingen te visualiseren in de vorm van tekeningen. De beelden spreken voor zich. Dit beeldverslag wordt samengebracht in een publicatie en wordt aan alle bezoekers en participanten van het waterveiligheidscongres aangeboden. Enkele exemplaren zijn nog bij het Watersnoodmuseum en CBK Zeeland verkrijgbaar.

030

030

ARCHITECTENTAFELS

~ DVDA 2015 : NIEUW NEDERLAND!

27 mei

Een preview en ontmoeting met de vijf finalisten van de verkiezing van 'het beste project landschap / interieur / architectuur van 2014'. Onder leiding van gastheer Jan van Damme, recensent van de PZC, worden alle bijzonderheden van deze vijf projecten onder de loep genomen.

~ DVDA EXTRA - tentoonstelling

27 mei t/m 8 juli

Met de tentoonstelling DVDA 2015 Zeeland toont CBK Zeeland de vijf finalisten van de Zeeuwse Dag van de Architectuur Prijs 2015. De vijf finalisten zijn:

- ~ Martijn Janssen van Architecten Alliantie BV met Meekrapstooft
- ~ Solita Stucken van Bureau Kroner Architecten met Brasserie BLVD
- ~ Gert-Jan van den Berge van BuroSALT met duinvilla Oostkapelle
- ~ Ferry den Ridder van Grassodenridder_Architecten met Langhuis Kattendijke
- ~ Karen Nije van WTS Architecten met Clubgebouw HSD en Sportclub Zierikzee

Via www.pzc.nl/DVDAZeeland kan het publiek tot 20 juni 2015 12:00 uur stemmen op haar favoriet. Op 20 juni 2015 wordt om 12:15 uur bekend gemaakt wie de prijs gewonnen heeft. De winnaar is Solita Stucken van Bureau Kroner Architecten met Brasserie BLVD. De expositie loopt tegelijkertijd met de verkiezing van de beste poster van 2014 WE HANGEN en duurt tot 8 juli.

~ WATER, LAND EN LEVEN IN DELTAGEBIEDEN

23 september

Willem den Ouden, dean van de Delta Academy, geeft een uiteenzetting over de Delta Academy. Binnen de HZ Delta Academy komen kansen en problemen uit de nationale en internationale delta's aan bod. Er wordt nagedacht over en

016

024

vormgegeven aan de manier waarop we in de toekomst leven en werken met land en water in deltagebieden.

Het wordt een bijzondere bijeenkomst door het delen van zijn persoonlijke worsteling; Omvormen en bestaande structuren

~ BIOMIMICRY - leren van de natuur

14 oktober

Een presentatie door Lydia Fraaije, eigenaar van FRAAI architecten en teamlid van BiomimicryNL.

Het zal nog een lange tijd duren voordat de mensheid weer duurzaam leeft op onze aarde. Met behulp van Biomimicry, de wetenschap en de kunst van het nabootsen van de beste biologische ideeën uit de natuur, proberen we steeds meer maatschappelijke vraagstukken innovatief op te lossen. Een aantal voorbeelden van Biomimicry: Plakband geïnspireerd door gekko's, energie-efficiënte gebouwen geïnspireerd door termietenheuvels en antibacteriële oppervlaktes geïnspireerd door rood zeewier.

Lydia Fraaije is op 21 oktober tevens een van de sprekers op Dutch Design Week. De presentatie bij CBK Zeeland ziet zij als een try out voor deze lezing.

024

~ BOUWEN MET ZEEZOUT

11 november

De jonge architect Eric Geboers (24) gooit duurzaam bouwen over een totaal nieuwe boeg: hij ontwierp een stad gebouwd van een mengsel van zeezout en zetmeel van algen. De eerste bouwstenen bakte de oud-student van de TU Delft thuis in zijn oven. Zijn idee is al genomineerd voor de Archiprix 2016, de prijs voor het beste afstudeerproject in de architectuur in Nederland.

Hoe ben je op het idee gekomen om van zout je bouw materiaal te maken?

„Het idee is ontstaan door mijn fascinatie voor biomimicry, het leren van de natuur. Er is zo veel in de natuur waaraan we toepassingen op een heel ander

gebied kunnen ontlene, zoals in de architectuur. Ik concentreerde me op woestijngebieden. Woestijnen zijn heel droog, maar gek genoeg liggen veel woestijnen in de buurt van zee. Ik raakte geïnspireerd door het Sahara Forest Project. Daarin splitsen onderzoekers zeewater in water en zout. Met het water verbouwen ze gewassen in kassen en het zout verkopen ze. Dat verkopen leek mij zonde, omdat het misschien als bouwstof gebruikt zou kunnen worden. Zout is niet alleen schitterend wit, zodat het licht reflecteert. Maar in een dunne laag heeft het juist de eigenschap dat het licht ook goed doorlaat."

~ CIRCULAIRE ECONOMIE – CIRCULAIR BOUWEN

16 december

Tilly Stroo manager van Green Agents, Ambassadeurs voor duurzaamheid, vertelt hoe zij werken aan deze nieuwe weg en hoe zij hier mee bezig zijn.

U

KUNSTUITLEEN ZEELAND

CBK Zeeland ondersteunt en begeleidt de kunstuitlenen in Goes, Terneuzen en Vlissingen met de centrale uitleenadministratie en de collectie. Dit doet CBK Zeeland op basis van meerjarige samenwerkingsovereenkomsten. CBK Zeeland is dienstverlenend voor de drie zelfstandige kunstuitlenen en werkt op de achtergrond. Het contact met de leners verloopt via de kunstuitlenen. In overleg met de bestuurlijk verantwoordelijken van de kunstuitlenen en CBK Zeeland zijn de taken en verantwoordelijkheden vastgesteld.

Leidraad daarbij blijft het op toegankelijke wijze integreren van de beeldende kunsten en vormgeving in het dagelijkse leven. Hiervoor beschikt CBK Zeeland over een eigen uitleencollectie die verdeeld is over de kunstuitlenen in Goes, Vlissingen en Terneuzen.

Vanwege de recente ontwikkelingen op het gebied van het cultuurbeleid van de Gemeente Vlissingen, heeft de Cultuurwerf de samenwerkingsovereenkomst voor de Kunstuitleen per 1 januari 2016 opgezegd. Zij kunnen door de forse bezuinigingen de huisvesting en de personele bezetting van de kunstuitleen niet meer dragen. Wij betreuren dit besluit zeer en gaan op zoek naar een nieuwe formule om de Kunstuitleen te behouden. Voor de zomer 2016 kunnen de leners op Walcheren weer terecht bij de nieuwe Kunstuitleen Walcheren.

Gelukkig zijn er ook mooie nieuwe initiatieven en ontwikkelingen. De kunstuitleen heeft een plek gevonden bij de kinderen op school. Samen met basisschool Wilgenhof in Middelburg gaan we van start met **Kunstuitleen op School (KOS)**. De school heeft beschikking gekregen over een collectie kunstwerken die op de gangen te zien is. Iedere woensdagmiddag begeleiden ouders de wisselingen van kunstwerken. De reacties tonen een grote betrokkenheid bij de KOS.

010

WILGENHOF

Eerste school met kunstuitleen

MIDDELBURG – Basisschool De Wilgenhof in Middelburg heeft als eerste in Zeeland een Kunstuitleen op School. Kinderen kunnen voor twee euro per maand een kunstwerk lenen. Als ze het heel mooi vinden, mogen ze het maximaal een half jaar thuis houden. Kunstuitleen op School is een initiatief van Centrum voor Beeldende Kunst Zeeland en de Wilgenhof. Mark Veldhuijsen (5) mocht als eerste een kunstwerk lenen. Of het in zijn kamer komt te hangen, weet Mark (foto) nog niet. „Daar moet ik nog over nadenken.” Is er nog plek aan de muren dan? „Er hangt nu helemaal niks.” En waarom dit schilderij? „Omdat het heel cool is.” foto Lex de Meester

19-4-15 P2

Naast de KOS krijgt Kunstuitleen Zeeland nog een nieuwe locatie erbij. In de bibliotheek van Hulst is een kleine maar volwaardige uitleen opgestart onder de hoede van HulstArt en met begeleiding van Kunstuitleen Terneuzen. Het is nog bescheiden maar het enthousiasme is groot.

DEELNEMERS

	aantal deelnemers			aantal abonnementen		
	'13	'14	'15	'13	'14	'15
Bevelanden	144	124	109	129	122	114
Terneuzen	178	156	157	187	161	162
Vlissingen	198	180	158	212	200	181
KOS			14			14
Totaal	520	460	438	528	483	471

COLLECTIE

Het doel van de kunstuitleencollectie is een zo breed en divers mogelijk beeld te geven van hedendaagse beeldende kunst in Nederland en hiermee een breed publiek kennis te laten maken. Hierbij hebben de drie kunstuitlenen in Zeeland wel een kleine onderlinge differentiatie in de collectie wat betreft techniek en genre. De collectie wordt geactualiseerd door middel van de opbrengsten uit de verkoop van de huidige collectie.

Stand per 1-1-2015	1913
Nieuwe kunstwerken	125
Retour kunstenaar	49
Afgeschreven	35
Verkocht	34
Stand per 31-12-2015	1920

Van de totale collectie zijn 680 kunstwerken onderdeel van bedrijfsexposities, die grotendeels rechtstreeks vanuit het atelier van Zeeuwse kunstenaars worden

gehuurd. De overige 1240 kunstwerken zijn verdeeld over de drie vestigingen van de Zeeuwse kunstuitlenen.

KUNSTUITLEENCOLLECTIE ONLINE

Een groot gedeelte van de Zeeuwse Kunstuitleencollectie hangt bij particulieren thuis en is slechts zichtbaar in kleine kring. De overige werken zijn verdeeld over de drie particuliere uitlenen. De digitale catalogus biedt uitkomst: via internet is een groot deel van de collectie in al haar diversiteit zichtbaar en bereikbaar. Via deze catalogus kunnen bezoekers zoeken op naam, techniek en prijs. De catalogus is via www.cbkzeeland.nl voor iedereen toegankelijk.

POP UP 3 1 november t/m 22 november

Ter promotie en ondersteuning van de uitlenen in Zeeland vindt in de maand november de tentoonstelling POP UP 3 plaats. Gedurende deze tijdelijke kunstuitleen in Middelburg bij CBK Zeeland kunnen werken direct werk geleend worden en meegenomen worden naar huis.

Tevens is er voor nieuwe leden een kennismakingsactie en ontvangen alle leden het boekje met interviews door **Nico Out**.

B

CBK BEDRIJFSEXPOSITIES 2015

Met het aanstellen van een nieuwe coördinator Bedrijfsexposities wordt begin 2015 de stap gezet om dit onderdeel van CBK Zeeland verder te verstevigen en tevens een basis te leggen om het zakelijke klantenbestand op termijn verder uit te kunnen breiden. In 2015 verwelkomen we **Coroos Conservern** uit Kapelle als nieuwe klant en wordt er een bijzonder contract afgesloten met de **gemeente Schouwen-Duiveland**. Zij zullen voor een periode van drie jaar een collectie van ruim honderd grafische werken huren voor hun markante gemeentehuis in Zierikzee.

Maar ook de collecties van bestaande klanten worden naar volle tevredenheid gewisseld. Door goed naar de wensen van de klant te luisteren en net dat stapje extra te zetten, kunnen vele werknemers van Zeeuwse bedrijven weer een jaar lang genieten van kunstwerken van veelal Zeeuwse bodem.

In het gemeentehuis van Veere in Domburg zijn de tentoonstellingen van **Yvette Lardinois** en Marcel Smink te zien. Samen met het Zeeuws Archief sluiten we het jaar daar af met de tentoonstelling '**Ambtsketens, schakels tussen oud en nieuw**'.

We hopen dat met het keren van het economische tij ook de belangstelling voor het huren van kunst verder zal toenemen. Kunst is tenslotte een inspiratie en motivatie voor alles wat je onderneemt!

009

027

014

031

028

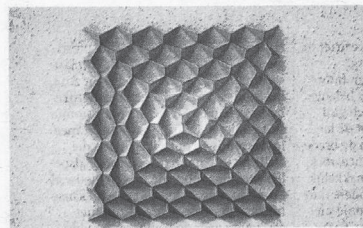
→ Het meest expressieve werk in 'Pop Up 3' is van Henk Vervelizer (CBK Middelburg).

Beeldende kunst

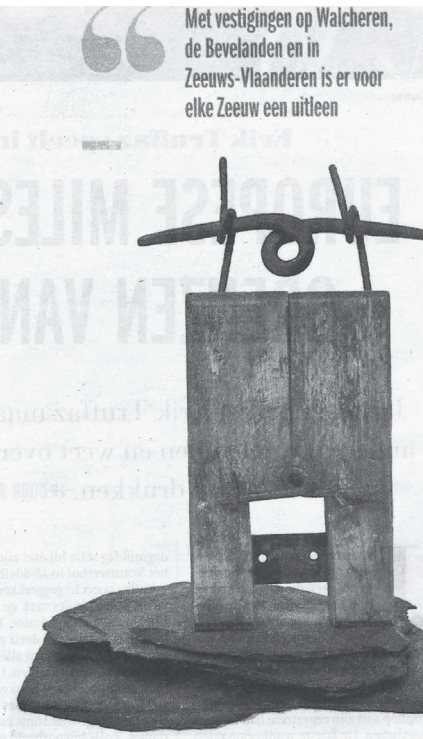
Bij het CBK in Middelburg is een tijdelijke kunstuitleen gevestigd met daaraan gekoppeld de expositie 'Pop Up 3'. Ook de Kunstuitleen in Terneuzen exposeert,

→ De apen van Mitsy Groenendijk houden ons een spiegel voor (CBK Middelburg).

→ De reliëfs van Helene Briets zijn juweeltjes van vorm en beheersing (Kunstuitleen Terneuzen).

→ Met afgedankte materialen creëerde Hetty de Boer een beeld van een Shint (Kunstuitleen Terneuzen).

VOOR IEDEREEN BEREIKBAAR

uitleen specialiseren.

Met vestigingen op Walcheren, de Bevelanden en in Zeeuws-Vlaanderen is er op redelijke afstand voor elke Zeeuw een uitleen. Zeker nu er vorige week in Hulst een dependance van de Terneuzense uitleen is geopend. In de digitale catalogus staan 2000 werken

een mooie mix, met opvallend veel kunstenaars uit Zeeland. Ik noem Adrie Geelhoed, Nelly van Nieuwenhuijzen en Michiel Paalvast, die het Zeeuwse landschap vaardig verbeelden. Een meer formele en conceptuele kant van de kunst komt naar voren in het werk van Pier Dieleman. Guido

brengt de Kunstuitleen Terneuzen elk jaar 'Kleinrtje Kunst', met werk van relatief beperkte omvang, te koop voor minder dan 500 euro. Niet alles haalt het niveau van de tentoonstelling in Middelburg. Maar de assemblages van Hetty de Boer, de keramiek van Nathalie Buijs, de glasobjecten van Maria

En van de werken die ik tegenkom bij de tijdelijke kunstuitlen in het Centrum Beeldende Kunst (CBK) in Middelburg zag ik eerder in expositieruimte De Willem3 in Vlissingen. Een blauwe aap van keramiek, van Mitsy Groenendijk. Geen doorsnee aap dus, ook al door de oplichtende chakra's. 'Whole 2' noemde Groenendijk het beeld. Dit dier aapt de mensen niet na, maar loopt op ons vooruit. De aap is hier een spiri-

tuëel wezen, in harmonie met zichzelf en de wereld. Zo houdt Groenendijk ons een spiegel voor. Het beeld kost 3.200 euro. Maar je kunt het ook een half jaar lenen, voor 24 euro per maand. Dat dat kan is te danken aan kunstenaar Pieter Kooistra. Hij vond dat kunst voor iedereen bereikbaar moest zijn. In 1955 startte hij in Amsterdam een kunstuitleen, met eigen werk en dat van collega's. Met een bakfiets leverde hij de kunst bij je thuis af. Zo boorde hij een nieuwe doel-

groep aan en creëerde hij een markt én omzet. De gemeente maakte vanaf 1963 uitbreiding mogelijk. De kunstuitleen groeide uit tot een landelijk fenomeen, met tientallen zelfstandige vestigingen. Het uitlenen was een middel om de belangstelling voor en de afname van kunst te vergroten. Daarom organiseerde men activiteiten en werden educatieve programma's opgezet. In de loop van de tijd zijn ook galeries werk gaan uitlenen en zijn er commerciële bedrijven aangetreden die zich in

digitale catalogus staan 3000 werken. Het CBK, dat de drie uitlenen ondersteunt, presenteert een selectie van ruim 40 stuks. Daarin komen de verschillende benaderingen in de kunst van vandaag met goede voorbeelden aan bod. Naast de aap van Mitsy Groenendijk bijvoorbeeld de kleine stalen sculpturen van Arie Berkulin, waarin de figuratie tot een minimum is terug gebracht. Een mooi contrast met de postmoderne toren van Ineke Otte en de keramische objecten waarin D. Levi elementen uit de natuur verbindt met verkenningen van ruimte, vorm en materiaal. Het meeste werk is echter tweedimensionaal. Ook daar

het werk van Piet Dieleman, Guido Lippens en Ben Sleuvenhoek. Ik was blij verrast te zien dat er werk is aangekocht van Lysandre Begijn, een jonge kunstenaar met Zeeuwse wortels, die sterke schilderijen maakt als metafoor voor wat zich in en buiten ons afspeelt. En ik heb genoten van de prachtige ets 'Baders' van Ton Lamper en het ingetogen fotowerk 'Tulip V' van Leo van Kampen. Dan heb ik het nog niet eens gehad over de grafiek van Corneille en Rob Scholte en de kleine maar fraaie foto van Erwin Olaf. In de Maand van de Kunstuitlenen krijgen nieuwe leden korting, maar zijn er ook andere activiteiten. Zo

lie Buijs, de glasobjecten van Marja Steinmetz en zeker de papieren reliëfs van Helene Briels zouden daar niet uit te doen vallen. Kooistra heeft de kunst een dienst bewezen. Zeker in deze tijd is de kunstuitleen een te koesteren fenomeen dat eerder meer dan minder steun verdient voor wie zijn idealen deelt.

'Pop Up 3': CBK, Balans 17, Middelburg, ma t/m vr 9.00-17.00 uur, za 13.00-17.00 uur, t/m 28/11.
'Kleintje Kunst': Kunstuitleen Terneuzen, Bellamystraat 26a Terneuzen, di t/m vr 13.00-17.00 uur, za 10.00-14.00 uur, t/m 19/12.

EDUCATIE

Alle activiteiten die CBK Zeeland organiseert op de Balans worden vergezeld van een educatief programma. Per onderdeel wordt gericht gekeken voor wie en met welk doel het aanbod wordt vormgegeven. Meestal gebeurt dat in nauw overleg met de leerkrachten. Naast de schoolbezoeken aan de exposities van CBK Zeeland organiseren en begeleiden wij een aantal gerichte projecten

GEEF AFVAL EEN TWEEDE LEVEN

'Geef afval een tweede leven' is een herhaalde samenwerking tussen Technasium Nehalennia Middelburg en CBK Zeeland. Dit maal was de vraag aan de leerlingen CKV om een product te ontwikkelen met afvalmaterialen. Het project wordt begeleid door CBK Zeeland coördinator beeldende kunst Thom Schaar. Vanuit de organisatie van de manifestatie Boezem & co worden rondleidingen verzorgd voor leerlingen en volwassenen langs de verschillende locaties waar werken van Marinus Boezem te zien zijn.

E

002

012

011

POLDER PEIL TOUR VOOR BASISONDERWIJS

De KinderKunstweek van 8 t/m 19 april 2015 staat in het teken van Kunst en Natuur; KUNST NATUURLIJK! Kunst is vaak geïnspireerd op de natuur of met natuurlijke materialen gemaakt of naar de natuur vormgegeven. Aan de hand van het bij deze week uitgegeven Ideeënboek gaan de kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar in de klas en buiten schooltijd aan de slag met het thema.

Als CBK Zeeland werken wij hier vanaf het begin al intensief aan mee. Niet alleen door kinderen te ontvangen maar door al bij de samenstelling van het materiaal betrokken te zijn en input te geven.

Het in 2014 gerealiseerde landartproject Polder Peil in de Wilhelminapolder heeft alles in zich om de kinderen naast kennis te laten maken met landart ook te laten kijken naar het zo vertrouwde landschap. Na een begeleide tour zullen zij nooit meer op dezelfde manier naar dit landschap kijken. Door Polder Peil worden de hoogte verschillen in het op het eerste oog vlakke landschap verduidelijkt.

De kinderkunstweek commissie, het Technocentrum en CBK Zeeland organiseren gezamenlijk tijdens de KKW de Polder Peil Tour in de Wilhelminapolder. Voorafgaande aan de rondleiding langs een aantal bollen krijgen de kinderen een uitleg van boer Maarten Janse op zijn boerderij aan het Veerse Meer. Daar wordt

ook de film van Fifi Visser en Gijs Haak 'Bollen, boeren en beton' getoond over het realiseren van het landartproject Polderpeil. Aansluitend rijden de bussen, die door het Technocentrum beschikbaar zijn gesteld, langs de bollen. Bijna 500 leerlingen maken op deze manier kennis met Kunst, Natuur en Techniek. De samenwerking verloopt prima en zal komend jaar zeker worden herhaald.

KINDERKUNSTWEEK

Achtergrondinformatie

De commissie Kinderkunstweek heeft in 2012 het initiatief genomen tot het ontwikkelen en organiseren van de Zeeuwse Kinderkunstweek (KKW). Ze bestaat uit een vertegenwoordiger van CBK Zeeland, de centra voor Kunsteducatie, University of Applied Sciences, vertegenwoordigers uit het basisonderwijs en een projectcoördinator plus ondersteuning. Zij richt zich daarbij op kinderen in de leeftijd van vier tot twaalf (basis- en speciaal onderwijs).

In september 2013 is de Stichting Kinderkunstweek opgericht. Vanuit CBK Zeeland maakt Kathrin Ginsberg deel uit van het Stichtingsbestuur en heeft zitting in de commissie. De KKW wordt georganiseerd naar analogie van de Kinderboekenweek op een jaarlijks terugkerend vast moment, gekoppeld aan een thema.

Naast de hiervoor genoemde instellingen wordt er ook samengewerkt met het Zeeuws Museum, de Zeeuwse bibliotheken, Toonbeeld (centrum kunsteducatie gemeente Terneuzen), Zeeuwse galeries en beeldende kunstenaars.

Doelstellingen Zeeuwse KKW

Het belangrijkste doel: aandacht voor moderne en eigentijdse beeldende kunst jaarlijks via een Kinderkunstweek (eind maart begin april) stimuleren en verdiepen. De stichting richt zich op de kinderen via de leerkrachten en hun ouders/verzorgers. Daarnaast wil de KKW stimuleren dat kinderen een speciaal ontworpen kunstwerk

kopen (€10 in oplage) van een bekende kunstenaar, zodat ook kunst verzamelen al jong wordt gestimuleerd.

011

Het Ideeënboek

Marja Geerse en Jaap Clement hebben voor 2015 het ideeënboek 'Kunst Natuurlijk' samengesteld en geschreven. Dit boek is een concrete handreiking met achtergrondinformatie voor de leerkrachten om de KKW zinvol en kwalitatief inhoud te geven. Het Ideeënboek is gebaseerd op didactische uitgangspunten waarmee scholen hun deelname kunnen verantwoorden in overeenstemming met de kerndoelen voor het basisonderwijs. Het ideeënboek kan een belangrijk document zijn voor de scholen om kennismaking en verdieping in beeldende kunst te stimuleren. In het ideeënboek worden per leeftijdsgroep suggesties gegeven voor leerkrachten om leerlingen creatief te laten werken met materialen naar aanleiding van de kennismaking met werk(en) van kunstenaars.

Kunstwerk in een beperkte oplage

In 2012 ontwierp beeldend kunstenaar Marinus Boezem in opdracht van de KKW-commissie een kunstwerk n.a.v. het thema 'beweging'. Met een volle Kinderkunstbon konden kinderen voor €10 een gesigneerd en genummerd exemplaar kopen. In 2013 ontwierpen Paul en Menno de Nooijer drie kunstwerken n.a.v. het thema 'Licht'. Voor de KKW 2014 ontwerpen de architect Johan de Koning en de beeldend kunstenaar Servaas Roelantse een kunstmaquette.

011

In 2015 maakt Maartje Korstanje een prachtig beeld in oplage waarin zij land en zee samenbrengt. De kokosnoot van het land smelt samen met de zeeëgel uit zee. Ook voor dit werk wordt volop gespaard door de kinderen. Op deze wijze worden kinderen al jong in de gelegenheid gesteld hun eerste kunstwerk te kopen.

Deelname KKW

In 2015 nemen 80 scholen deel. Daarbij worden ongeveer tien duizend kinderen bereikt van het basis- en speciaal onderwijs in Zeeland.

WWW.CBKZEELAND.NL

Deze website is samen met de facebook pagina een belangrijk informatie en communicatie middel. Bij vele projecten maken wij een aparte site of blog. Deze gaan specifiek in op een activiteit en zijn zo ingericht dat de belangrijkste doelgroep zich daarin herkent. Op cbkzeeland.nl komen deze allemaal samen en worden met elkaar verbonden door een bondige en visueel prikkelende opzet. Voorbeelden van koppelingen zijn krotokans.nl, facade2012.com, kunstuitleenzeeland.nl, overnieuw.tv.

WWW.KUNSTINZEELAND.NL

De website toont de agenda van tentoonstellingen en kunst in de openbare ruimte in Zeeland. Deze wordt bijgehouden door alle betrokken galeries, tentoonstellingsruimten en gemeenten. Door deze samenwerking is het mogelijk om een actueel aanbod aan tentoonstellingen zichtbaar te maken. We signaleren echter dat het aantal exposities en galeries vermindert. Daarnaast zien we ook dat gemeenten steeds vaker bezuinigen op de kosten rondom kunst in de openbare ruimte. Hierdoor stagneert de aanwas van gegevens in de database, die vele malen uitgebreider zijn dan hetgeen op de site te zien is en zodoende ook geschikt als instrument bij het beheer en onderhoud van deze collecties of voor het uitzetten van routes voor de recreanten in de regio. We blijven ons echter inzetten voor het toegankelijk maken en houden van de informatie over kunst in de openbare ruimte.

PERS

Alle activiteiten van CBK Zeeland zijn met persberichten, affiches en uitnodigingen begeleid. Het resultaat is dat in de regionale media bij vrijwel iedere activiteit recensies verschijnen. Naast alle digitale nieuwsberichten worden de aankondigingen en uitnodigingen van de meeste activiteiten van CBK Zeeland

nog steeds per post verzonden. Wij vinden het belangrijk dat ook diegene die minder gebruik maken van de digitale media op de hoogte blijven. Daarnaast is de vormgeving van de publicaties en uitnodigingen een opdracht die wij verstrekken aan vormgevers afkomstig uit Zeeland, waarmee ook dit gestimuleerd wordt. Het relatiebestand van CBK Zeeland is inmiddels gegroeid tot 4736 adressen.

GASTVRIJHEID

Gastvrijheid staat hoog in het vaandel van CBK Zeeland. Niet alleen geven wij zo een visitekaartje voor Zeeland af als wij kunstenaars, vormgevers, architecten, sprekers of deskundigen hier uitnodigen, ook andere organisaties worden hier ontvangen op een wijze dat ze graag terug komen. De gastvrijheid leidt tevens tot een uitwisseling van kennis en ideeën.

Stichting Kinderkunstweek heeft bij CBK Zeeland haar basis gevonden voor overleg, bijeenkomsten en organisatie. Stichting Middelburgs Monument Slavernijverleden vindt bij CBK Zeeland al jaren een warm onderkomen tijdens de wake op de avond voor de viering en tijdens de dag van de viering van de afschaffing van de slavernij. Met veel plezier hebben we ook onze collega's van de Kunst & Cultuurroute Middelburg ontvangen voor de jaarvergadering en een korte toelichting kunnen geven op Boezem & Co.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden van ontvangsten en uitwisselingen, naast de lezingen, openingen en toelichtingen die wij elders verzorgen.

ORGANISATIE

STICHTING CENTRUM VOOR BEELDDE KUNSTEN, VORMGEVING EN
ARCHITECTUUR ZEELAND gevestigd te Middelburg.

DE ORGANISATIE (4 fte's)

Sanneke van Baar	coördinator bedrijfsexposities	8 u/w
Johanna Eikenhout-Salamony	administratief medewerker	12 u/w
Kathrin Ginsberg	directeur/bestuurder	38 u/w
Thecla Gjeltema	medewerker fotografie	8 u/w
Andre Kwakernaak	projectmedewerker architectuur	24 u/w
Annie de Nooijer-van Belzen	financiële administratie & bureaucoörd.	31 u/w
Thom Schaar	coördin.beeldende kunst & vormgeving	36 u/w

RAAD VAN TOEZICHT

In 2015 is de Raad van Toezicht 5 maal in vergadering bijeen gekomen. In de laatste vergadering van 2015 hebben we afscheid genomen van **Ria Geluk** die vanaf 2005 in de Raad van Toezicht heeft gezeten.

De leden van de Raad van Toezicht van CBK Zeeland zijn:

- Dennis Bernhard
- Jaap Bos
- Hans Codée, voorzitter
- Paul Favier
- Ria Geluk

0

0

0

036

037

0

0

KORT FINANCIEEL OVERZICHT 2015

Baten

Baten uit producten en/of diensten	141.167
Baten uit fondsenwerving	12.000
Subsidiebaten	306.051
Totaal	€ 459.218

Lasten

Activiteitenkosten	125.340
Personeelskosten	255.732
Bureaunkosten	62.152
Afschrijving vaste activa	5.961
Overige lasten	8.240
Totale bedrijfslasten	457.425

Resultaat

	1.793

COLOFON

Tekst	CBK Zeeland
Foto's	CBK Zeeland, tenzij anders vermeld bij de afbeelding
Ontwerp	Martien Luteijn
Druk	Media58
Oplage	200

Op afbeeldingen berust beeldrecht. Wij zijn ons dit terdege bewust en hebben met grote zorg gepoogd rechthebbenden te achterhalen. Wij vragen de rechthebbenden die we niet hebben kunnen bereikt zich tot CBK Zeeland te wenden.

